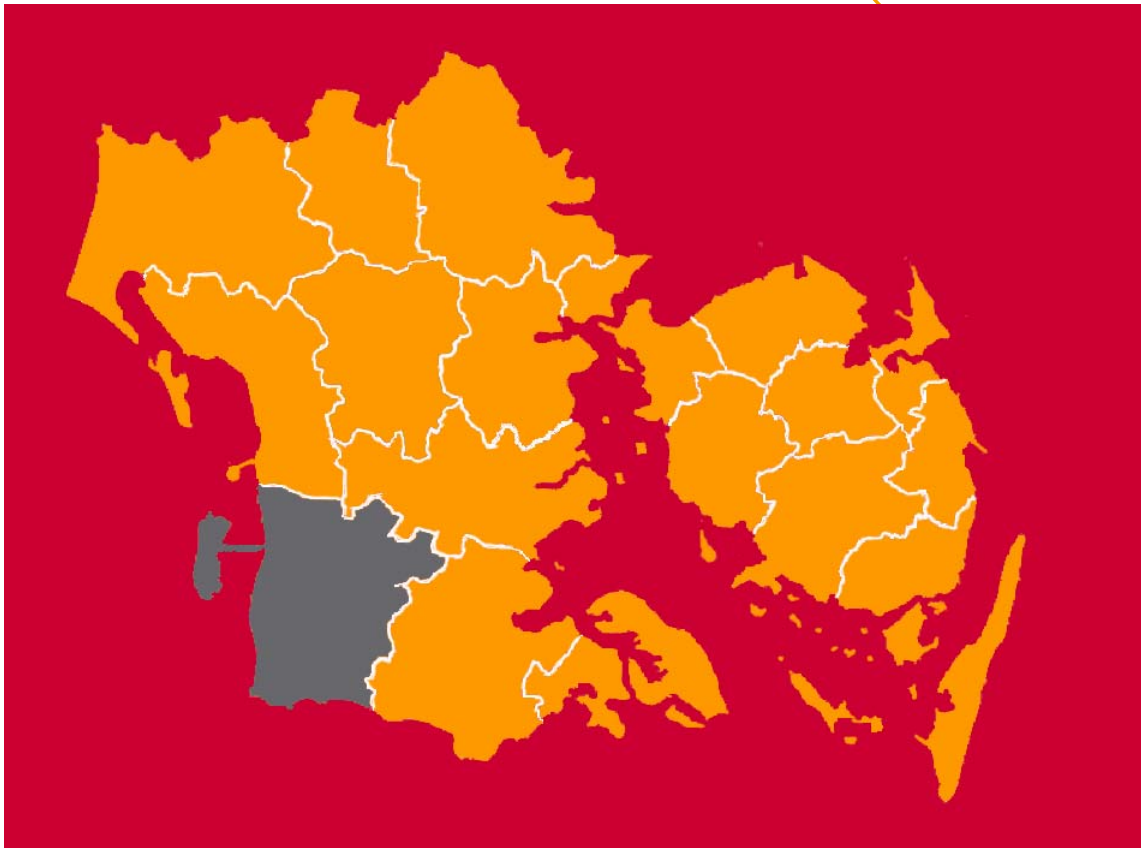

Analyse af de permanent forsørgede i Tønder Kommune

udvikling, indsats og potentialer

Februar 2011

Udarbejdet af Mploy for
Beskæftigelsesregion Syddanmark

Forord

I Danmark har vi en udvikling med færre i arbejdsstyrken og stadig flere på permanente offentlige ydelse. At forebygge og begrænse tilgangen af borgere på permanente ydelser er en fælles udfordring for hovedparten af kommunerne i Syddanmark.

For at understøtte kommunernes arbejde med denne udfordring, har Beskæftigelsesregion Syddanmark i samarbejde med Odense, Nordfyn, Tønder og Sønderborg Kommuner igangsat et fælles analyse- og udviklingsprojekt.

Projektet består af flere elementer:

- Kvantitativ registerbaseret analyse
- Sagsgennemgang
- Interviews med ledere og medarbejdere i jobcentrene
- Typologisering af borgere i risiko for at ende på permanente ydelser
- Afvikling af lokale seminarer

De fire første elementer har udgjort baggrundsmaterialet for de lokale seminarer og skal understøtte det videre arbejde med målsætninger, planer og indsatser for en forandring, hvor flere borgere med risiko for at ende på permanente offentlige ydelser kan gives et alternativ, som helt eller delvist fører dem tilbage i job.

På baggrund af projektet er der udarbejdet 4 lokale rapporter, en for hvert af de deltagende jobcentre, samt en regional rapport med fokus på hele Syddanmark.

Rapporterne indeholder en række statistiske data, som er suppleret med viden og erfaringer fra de øvrige delelementer i projektet. Derudover indeholder rapportererne bud på potentialer og anbefalinger i forhold til udvikling og styrkelse af kommunernes fremadrettede indsats på området.

Det er Beskæftigelsesregionens håb, at rapporten kan danne afsæt for og understøtte Tønder Kommunes videre arbejde med at forebygge og begrænse antallet af borgere på permanente forsørgelsesydelse.

Med venlig hilsen

Karl Schmidt
Regionsdirektør

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og sammenfatning	1
1.1. Indledning	1
1.2. Sammenfatning af analysens resultater	3
1.3. Anbefalinger	7
2. Udviklingen i antallet af permanent forsørgede	10
2.1. Stigning i antal permanent forsørgede i Tønder i de senere år	10
2.2. Højere andel af permanent forsørgede blandt befolkningen.....	11
2.3. Betydningen af demografiske ændringer for udviklingen	12
2.4. Betydning af flyttemønstre for udviklingen	13
2.5. Udviklingen afspejler et højt niveau i antallet af nytilkendelser	15
2.6. Gruppen af permanent forsørgede kommer typisk fra kontanthjælp og sygedagpenge	16
3. De permanent forsørgede: Sammensætning og karakteristika	17
3.1. Gruppens karakteristika: Køn, alder og herkomst	17
3.2. Førtidspension og diagnoser	18
4. Borgernes vej til permanente forsørgelsesydelse	20
4.1. Tilgang til fleksjob – fra hvilke ydelser og fra hvilke brancher?	20
4.2. Brancher og fleksjob.....	22
4.3. Tilgang og afgang fra ledighedsydelse	23
4.4. Borgernes vej til førtidspension.....	24
4.5. Tilgang af kontanthjælpsmodtagere	26
4.6. Tilgang af sygedagpengemodtagere	26
4.7. Typologier af borgere i risiko for permanent forsørgelse.....	28
5. Jobcentrets indsats for at begrænse permanent forsørgelse	34
5.1. Arbejdsmarkedsrettede tiltag forud for førtidspension.....	35
5.2. Aktive tilbud til modtagere af ledighedsydelse	36
5.3. Indsatsen for indsatsklare kontanthjælpsmodtagere	37
5.4. Indsatsen for sygedagpengemodtagere	39
5.5. Øvrige data om indsatsen fra sagsgennemgangen	41
6. Potentialer for udvikling af indsatsen i Tønder	42
7. Bilag 1: Data og dataindsamling	45
8. Bilag 2: Beregningseksempler på den fremtidige udvikling	46
9. Bilag 3: Fremskrivning mod år 2025	48

1. Indledning og sammenfatning

1.1. Indledning

Beskæftigelsesministeren har med det nye ministermål for 2011 valgt at sætte særlig fokus på jobcentrenes indsats for at begrænse antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse.

Ministerens mål 2:

Jobcentrene skal sikre, at antallet af personer på permanente forsørgelsesordninger (ledighedsydelse, fleksjob og førtidspension) begrænses mest muligt.

En aktiv og målrettet indsats for at begrænse antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse er vigtig af flere grunde.

For det første står Danmark overfor en betydelig arbejdsstyrkeudfordring. Det er derfor centralt, at flest mulige borgere fastholdes i en tilknytning til arbejdsmarkedet og ikke placeres på en permanent forsørgelsesydelse uden for arbejdsstyrken eller i udkanten af arbejdsstyrken.

For det andet kan tilkendelse af permanent forsørgelse betyde en marginalisering af den enkelte borger, hvor borgeren permanent mister tilknytningen til arbejdsmarkedet og dermed det netværk, de sociale relationer og de økonomiske muligheder mv., der knytter sig til et aktivt arbejdsliv.

For det tredje har antallet af borgere på permanente forsørgelsesydelse langsigtede og betydelige konsekvenser for samfundsøkonomien herunder økonomien i den enkelte kommune.

For det fjerde er antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse på landsplan steget igennem de seneste år. En udvikling, der er bekymrende på baggrund af ovennævnte.

Borgernes retssikkerhed og regler om bevilling af permanente ydelser

Kommunens tilkendelse af de permanente ydelser til borgerne er reguleret i den samlede beskæftigelseslovgivning. Kommunens sagsbehandling af sagerne er helt overordnet reguleret i retssikkerhedsloven, hvor principper for borgernes rettigheder og kommunens administration beskrives.

Det vil f.eks. følge af disse principper, at kommunen skal træffe afgørelse om bevilling af førtidspension, når det er dokumenteret, at borgerens arbejdsevne er varigt nedsat, og at borgeren ikke kan forsørge sig selv gennem arbejde. Det betyder, at en reduktion i antallet af bevillinger af førtidspensioner (og bevillinger af fleksjob) ikke kan tage udgangspunkt i en ændring i den bevillingsmæssige praksis – men skal udspringe af ændringer i indsats og tilbud.

Af reglerne om de tre permanente ydelser fremgår:

Førtidspension

Det er en betingelse for at få førtidspension, at borgerens arbejdsevne er varigt nedsat, og at nedsættelsen er af et sådant omfang, at borgeren uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Det skal være klart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres på nogen måde.

Det følger herudover af lovgivningen, at kommunen skal behandle en henvendelse om førtidspension forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning i overensstemmelse med retssikkerhedslovens bestemmelser.

Fleksjob

Fleksjob bevilges på tilsvarende måde til borgere, som ligeledes har en varigt nedsat arbejdsevne, men hvor der er tale om en restarbejdsevne, der kan udnyttes erhvervsmæssigt. Det skal være klart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres på nogen måde.

Ledighedsydelse

Ledighedsydelse er i princippet en ydelse, der gives til fleksjobvisiterede, som er ledige – enten fordi de venter på deres første fleksjob, eller fordi de har mistet deres fleksjob.

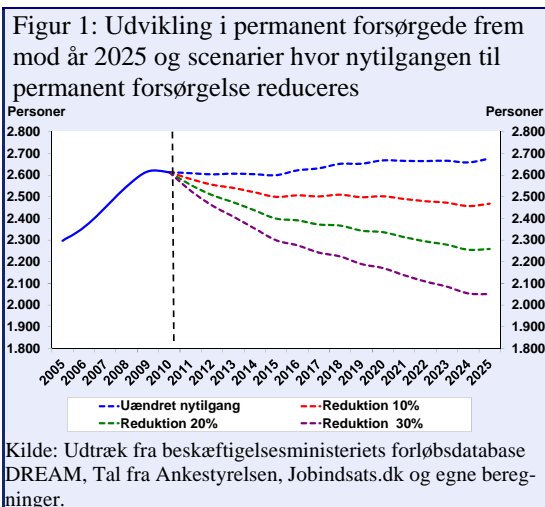
Udfordringen i Tønder Kommune

I Tønder Kommune er antallet af permanent forsørgede steget med knap 200 personer siden 2007. I alt var der i 2010 ca. 2.600 personer, som modtog permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune.

Fortsætter udviklingen i tilgangen fra 2009 og 2010, vil antallet af permanent forsørgede i Tønder Kommune stige svagt til op mod 2.700 personer i år 2025, jf. figur 1. Stigningen skyldes dels antallet af nytilkendelser og dels at de personer, der tilkendes en permanent forsørgelsesydelse typisk vil være mange år på ydelsen. Samtidig er afgang fra gruppen af personer på permanente forsørgelsesydelse med til at begrænse effekten af nettotilgangen. Afgangen omfatter typisk personer, der når en alder, hvor de overgår til folkepension.

Med den nuværende udvikling vil antallet af personer på permanent forsørgelse fastholdes omkring det nuværende niveau - dog med en svag stigende tendens.

Skal der opnås et fald i antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune, skal der ske en reduktion i antallet af nytilkendelser, og lykkedes det Tønder kommune at reducere antallet af nytilkendelser med 30 pct. vil det nedbringe antallet af permanent forsørgede til et niveau på 2.050 i 2025.

Som nævnt ovenfor har udviklingen i antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse stor betydning for kommunens økonomi.

I tabel 1 er vist en fremskrivning af Tønder Kommunes udgifter til permanent forsørgelse i 2015 - alt efter om tilgangen til permanent forsørgelse er uændret, eller om det lykkes at reducere nytilgangen.

Tabel 1: Kommunale udgifter til permanent forsørgelse i Tønder i 2010 og i 2015 under forskellige scenarier

Økonomi	Årlig udgift per fuldtidsperson	Udgift 2010	Udgift 2015			
			Uændret	Reduk. 10%	Reduk. 20%	Reduk. 30%
Førtidspension	76.125 kr.	165 mio. kr.	163 mio. kr.	158 mio. kr.	152 mio. kr.	147 mio. kr.
Fleksjob	59.123 kr.	22 mio. kr.	23 mio. kr.	21 mio. kr.	20 mio. kr.	19 mio. kr.
Ledighedsydelse	128.024 kr.	8 mio. kr.	10 mio. kr.	9 mio. kr.	8 mio. kr.	7 mio. kr.
Udgift i alt	75.009 kr.	196 mio. kr.	195 mio. kr.	188 mio. kr.	180 mio. kr.	172 mio. kr.

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM, Tal fra Ankestyrelsen, Jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Udgifterne er i faste priser. Enhedsudgiften til fleksjobmodtagere er oplyst af Jobcenter Tønder.

Ved en uændret tilgang til permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune vil kommunens udgifter i 2015 være faldet med ca. 1 mio. kr. i forhold til 2010. Det er udgiften til førtidspension, der vil falde, mens udgiften til ledighedsydelse og fleksjob forventes at stige.

Tønder Kommune deler således kun i mindre udstrækning den generelle udfordring på landsplan i forhold til at vende de seneste års stigning i antallet af personer på permanent forsørgelsesydelse.

Samlet set forventes antallet af permanent forsørgede at udvikle sig omkring det nuværende niveau. Det dækker over, at der er en svag tendens til, at antallet af personer i fleksjob og ledighedsydelsesmodtagere vil stige svagt, mens antallet af førtidspensionister vil falde svagt. Det betyder, at skal niveauet af permanent forsørgede reduceres varigt, bør indsatsen bør rettes mod alle 3 typer af permanent forsørgelse med henblik på at sikre nedbringelse af udgifterne til permanent forsørgelse og imødegå den arbejdsstyrkemæssige udfordring.

Som nævnt indledningsvis er nærværende analyse tænkt som et bidrag og input til Tønder Kommunes arbejde med at udvikle indsatsen for at begrænse antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse mest muligt.

Det er håbet, at analysen kan danne afsæt for og understøtte Tønder Kommunes videre arbejde med at forebygge og begrænse antallet af borgere på permanente forsørgelsesydelse.

1.2. Sammenfatning af analysens resultater

På baggrund af de samlede analyse- og udviklingsaktiviteter (registerbaseret analyse, sagsgennemgang, interviews og seminardagen) kan udpeges og fremhæves en række udfordringer, opmærksomhedspunkter og muligheder i Tønder Kommunes videre arbejde med at forebygge og begrænse antallet af borgere på permanente forsørgelsesydelse.

Stigning på 200 personer på permanente forsørgelsesydelse

I alt var der i juni 2010 ca. 2.600 personer, som modtog permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune. Heraf ca. 2.200 på førtidspension, 40 i fleksjob og 50 på ledighedsydelse.

Antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune er steget med ca. 200 personer siden 2007. Det er særligt antallet af førtidspensionister (158) og fleksjobmodtagere (63) som er steget i perioden. Samlet er antallet af permanent forsørgede steget med 7 pct. i perioden.

Relativ stor stigning i antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse

I Tønder Kommune er der dobbelt så mange i befolkningen (10,2 pct.) der modtager permanente forsørgelsesydelse som i København (5,1 pct.) og væsentlig flere end i Aalborg (7 pct.). Andelen på permanente forsørgelsesydelse i Tønder svarer omtrent til andelen i Esbjerg (10,5 pct.) og Randers (10,5 pct.).

Stigningen i antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune har været på niveau med sammenligningskommunerne, men større end på landsplan.

Samlet set hører Tønder Kommune til blandt de kommuner, som har haft en lidt større tilgang og samtidig har en lidt højere andel af befolkningen på permanente forsørgelsesydelse. Det er særligt andelen af førtidspensionister, der er høj.

Stigningen skyldes nytilkendelser af fleksjob og førtidspension

Stigningen i antallet af permanent forsørgede i Tønder Kommune kan ikke forklares ved, at befolkningen er blevet ældre og at flere derfor modtager permanent forsørgelse. Ligeledes kan stigningen ikke forklares ved tilflytning af personer på permanente forsørgelsesydelse fra andre kommuner.

De seneste års stigning i antallet af permanent forsørgede i Tønder Kommune skal derfor findes i en stigning i antallet af nytilkendelser til fleksjob og førtidspension.

De permanent forsørgede kommer fra kontanthjælp og sygedagpenge

33 pct. af de personer der tilkendes en permanent forsørgelsesydelse i Tønder Kommune kommer fra kontanthjælp, 49 pct. kommer fra sygedagpenge og ca. 17 pct. kommer fra en ikke-offentlig forsørgelse.

En lidt mindre del af de langvarige kontanthjælpssager og en større del af sygedagpengemodtagerne i Tønder Kommune ender på en permanente forsørgelsesydelse end i sammenligningskommunerne.

Tilgangen fra henholdsvis kontanthjælp og sygedagpenge betyder, at jobcentres indsats for disse grupper har betydning for den fremtidige udvikling i antallet af personer på permanent forsørgelsesydelse.

En begrænsning i antallet af permanent forsørgede kræver en tidlig indsats

Analysen viser, at en begrænsning i antallet af borgere, der ender på en permanent forsørgelse forudsætter, at indsatsen er tidlig, forebyggende og ressourcefokuseret. Personer på kontanthjælp og sygedagpenge, der er i risiko for at blive permanent forsørgede, kan med fordel identificeres tidligt og herefter modtage målrettede til-

bud, som har til formål at vende den truende udvikling og i stedet fastholde personen på arbejdsmarkedet.

Kvinder og de over 50 årige er overrepræsenterede

55 pct. af de permanent forsørgede er kvinder. De over 50 årige udgør over halvdelen af de permanent forsørgede. De unge under 30 år udgør kun 5 pct. af de permanent forsørgede. Knap 5 pct. af de permanent forsørgede er indvandrere med oprindelse fra ikke-vestligt land.

Udviklingen i gruppen af permanent forsørgede i de seneste år har været karakteriseret ved, at der har været en lavere stigning i antallet af permanent forsørgede blandt de unge under 30 år og de over 50 årige (0,5 procentpoint), mens stigningen har været højest for de 30-49 årige (ca. 1 procentpoint).

Flere førtidspensioner med sammenhæng til psykiske diagnoser

En borger bliver tilkendt førtidspension på baggrund af en – i realiteten – ophævet arbejdsevne, hvortil der oftest er knyttet en diagnose.

Ca. 55 pct. af alle nytilkendelser af førtidspension i 2009 i Tønder Kommune havde sammenhæng med psykiske diagnoser, mens det tilsvarende tal i år 2000 kun var 28 pct. Antallet af tilkendelser med sammenhæng til bevægeapparatlidelser, hjertekarsygdomme og sygdomme i nervesystem og sansorganer har været stabilt siden år 2000.

Stigningen i antallet af førtidspensioner med sammenhæng til psykiske diagnoser har været stigende på landsplan til 49 pct. fra 2007-2009 - svarende til udviklingen i Tønder i samme periode.

Mange fleksjobber kommer fra den offentlige sektor

Den offentlige sektor er en vigtig fødekilde for personer, der ender i fleksjob, og den offentlige sektor etablerer på den anden side også mange fleksjob.

Det kunne indikere, at Tønder Kommune som arbejdsgiver selv udgør en vigtig fødekilde til fleksjobtilkendelse.

Hvad kendetegner personer, der er i risiko for permanent forsørgelse

Analyserne, sagsgennemgangene og de gennemførte interviews i de fire projektkommuner viser, at der kan udarbejdes en række typologier for de personer, der er i risiko for at ende på permanente forsørgelsesydelse. Ud fra data, der stammer fra det samlede analyse- og udviklingsprojekt, er der udarbejdet 8 typologier:

Gruppe1: Faglærte og ufaglærte over 40 år med fysiske lidelser

Personer i gruppen er typisk karakteriseret ved enten at have lidelser i bevægeapparatet som følge af nedslidning eller sygdomme i indre organer. I nogle tilfælde støder der psykiske problemer til som følge af sygdommeldingen. Kan være vanskelig at motivere til jobskift eller omskoling. Har en række ressourcer der kan bygges på i form af lang erhvervs erfaring, uddannelse, netværk på arbejdsmarkedet, positiv arbejdsidentitet, ofte et godt personligt netværk.

Gruppe 2: Kvinder med diffuse trætheds- og smertelidelser

Personer i gruppen er typisk karakteriseret ved at have en ustabil tilknytning til arbejdsmarkedet gennem en længere periode via skift mellem job, sygedagpenge og ledighed. Har ofte depression, angst, stress, diffuse smertelidelser. Vil ofte være personlig usikker og har et ønske om at få lov til at

være i fred. Er ikke motiveret for at deltage i aktivitet. Har ofte en række ressourcer i form af erfaring fra arbejdsmarkedet, uddannelse, familie mv.

Gruppe 3: Indvandrere med anden etnisk baggrund end dansk

Personer i gruppen er karakteriseret ved at bestå af indvandrere, primært kvinder, i aldersgruppen 30-60 år med lange perioder på kontanthjælp, typisk uden uddannelse, dårlige dansk kundskaber, begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet og forskellige psykiske og/eller psykosomatiske lidelser. Gruppen ser ikke nødvendigvis sig selv som en del af arbejdsmarkedet.

Gruppe 4: Mænd med misbrugsproblemer

Personer i gruppen er karakteriseret ved at være mænd – ofte over 40 år – der har misbrug af alkohol og/eller stoffer. Har typisk historisk haft skiftende og ustabil tilknytning til arbejdsmarkedet og har ofte en længere forudgående periode på kontanthjælp. Misbruget har ofte et omfang, hvor det er uforeneligt med at varetage et job. Misbruget vil ofte være kombineret med fysiske eller psykiske problemer. Personen vil ofte have begrænset beskæftigelsesmæssigt og personligt netværk. Kan have ressourcer i form af tidligere jobberfaring og har i udgangspunkt en positiv arbejdsidentitet.

Gruppe 5: Unge med psykiske lidelser, eksklusiv psykotiske lidelser

Personer i gruppen er karakteriseret ved at være unge under 30 år med psykiske lidelser (eksklusiv psykotiske lidelser) og er typisk karakteriseret ved at være faldet fra en uddannelse, de har et begrænset netværk, har begrænset erfaring fra arbejdsmarkedet, manglende selvtillid, og der er ofte en grad af misbrug. Vil ofte have ressourcer i form af interesser, der kan opdyrkes og føres over i uddannelse eller job.

Gruppe 6: Flytninge med posttraumatisk stresslidelse (PTSD)

Personer der er flytninge og som har oplevelser fra krig, totur, forfølgelse mv. Personerne har forskellige grader af posttraumatisk stresslidelse. Vil ofte have ressourcer i form af mangeårig tilknytning til arbejdsmarkedet i hjemlandet og/eller i Danmark, har ofte gode dansk kundskaber og et vel-fungerende netværk.

Gruppe 7: Personer med svære sindslidelser

Personer der har svære sindslidelser. Der vil ofte være tale om unge, der har diagnose på en psykisk sygdom (psykoser, bipolar sygdom, skizofreni mv.) inden det fyldte 18. år.

Gruppe 8: Unge med alvorlige fysiske og/eller psykiske handicap

Personer med alvorlige fysiske og/eller psykiske handicap. Der vil ofte være tale om unge med handicap der gør dem ude af stand til at forsørge sig selv.

Visse målgrupper udfordrer i forhold til indsats og tilbudsvifte

I de afviklede interviews og på seminardagen er der især peget på to målgrupper, som udfordrer jobcentrets indsats og den tilbudsvifte, jobcentret har til rådighed. Det gælder personer – ikke mindst unge – med kombinationer af psykiske lidelser, adfærdsvanskeligheder og misbrug samt de svageste kontanthjælpsmodtagere.

Mange nye førtidspensionister har ikke fået tilbud

Sagsgennemgangen viser, at 55 % af de senere førtidspensionister ikke har været i tilbud, inden førtidspension har været tilkendt.

Kontanthjælpsmodtagere aktiveres halvdelen af tiden forud for permanent forsørgelse – hvis de aktiveres

Sagsgennemgangen viser, at kontanthjælpsmodtagere der ender på en permanent forsørgelsesydelse i Tønder Kommune – hvis de aktiveres - har været i aktive tilbud omkring halvdelen af tiden, fra de starter i kontanthjælp, til de overgår til en permanent forsørgelsesydelse. Knap halvdelen af alle kontanthjælpsmodtagere har dog ikke været i tilbud.

Aktivering af sygedagpengemodtagere i ca. en tredjedel af tiden forud permanent forsørgelse

Sagsgennemgangen viser, at sygedagpengemodtagere der ender på en permanent forsørgelsesydelse i Tønder Kommune, har været i aktive tilbud ca. 32 pct. af tiden fra de starter på sygedagpenge, til de overgår til en permanent forsørgelsesydelse.

Få virksomhedsrettede forløb forud for permanent forsørgelse

Sagsgennemgangen viser, at kun 10 pct. af tilbuddene til kontanthjælpsmodtagere, der senere ender på permanente forsørgelsesydelser, er praktikforløb i virksomheder, 60 pct. er vejledning og opkvalificering og 30 pct. er arbejdsprøvninger.

Sagsgennemgangen viser, at 9 pct. af sygedagpengemodtagerne, der ender på permanent forsørgelse har været i virksomhedsrettede tilbud, mens ca. 90 % har været i arbejdsprøvning.

Potentiale for udvikling af dialogen og koordineringen med andre forvaltninger i kommunen og med eksterne samarbejdspartnere

De samlede analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at dialogen og samspillet mellem jobcentret og andre afdelinger i kommunen kan udvikles, således at den indsats, der ydes i jobcentret, på misbrugsområdet og i forhold til sociallovgivningen i endnu højere grad samordnes i forhold til mål, forløb og aktiviteter. Der er ikke identificeret en konkret strategi i tilbudsafgivelsen omhandlende koordinering i aktivitet og helbredsafklaring/behandling.

Derudover peger analysen på, at samarbejdet og samspillet med sundhedssystemet om bl.a. behandlingstilbud til personer med psykiske lidelser med fordel kan udvikles og forbedres.

1.3. Anbefalinger

Det er vurderingen, at de gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter har afdækket en række forskellige muligheder og potentialer for at udvikle indsatsen i Tønder Kommune i forhold til at begrænse tilgangen til permanent forsørgelsesydelser, idet Tønder Kommunes gunstige udgangspunkt vurderes at være vigtigt at fastholde og om muligt udbygge.

Med afsæt i de afdækkede potentialer er der i nedenstående formuleret en række anbefalinger, der peger på forskellige muligheder for at udvikle og styrke Tønder Kommunes indsats endnu mere på området.

Det er håbet, at anbefalingerne kan være et udgangspunkt for og input til Tønder Kommunes videre overvejelser om hvilke initiativer, der kan igangsættes. Og herunder i hvilken rækkefølge og i hvilket tempo anbefalingerne eventuelt skal igangsættes.

Der er både formuleret anbefalinger, der retter sig mod det overordnede politiske og strategiske niveau og mod det mere operationelle og indsatsmæssige niveau.

Formulering af en samlet og tværgående målsætning for indsatsen

Analysen viser, at der er et potentiale i, at flere af kommunens forvaltninger arbejder med udgangspunkt i og frem mod et fælles mål og fælles resultatkrav.

Det vurderes, at succes i indsatsen for at nedbringe antallet af borgere på permanente ydelser beror på, at Tønder Kommune på en række områder lykkes med at udarbejde og arbejde efter fælles, interne mål.

Anbefaling 1: En samlet politisk målsætning i Tønder Kommune

Det anbefales:

- At der udarbejdes en samlet politisk målsætning for at nedbringe antallet af borgere på permanente ydelser. Målsætningen kan omfatte den indsats, der skal ydes af flere aktører for at nå målet f.eks. jobcentret, socialpsykiatrien og det øvrige sociale område.
- At det med afsæt i det fælles mål beskrives, hvem der er ansvarlig for hvilke opgaver og hvordan der kan tilrettelægges en sammenhængende og koordineret indsats på tværs af de forskellige forvaltninger.

Strategisk fokus på forebyggelse

Det vurderes, at indsatsen i forhold til risikopersoner med fordel kan gives endnu tidligere og med et forebyggende sigte, mens personens beskæftigelsesperspektiv og de beskæftigelsesmæssige ressourcer endnu er intakte og inden, at sagen får karakter af en tilkendessag. Der kan udvikles screeningsmetoder, der opfanger risikoborgerne og sender dem videre gennem de rigtige indgangsdøre til de aktiviteter og tilbud, som er mest effektive i situationen

Anbefaling 2: Fokus på forebyggelse

Det anbefales:

- At indsatsen i endnu højere grad tilrettelægges med udgangspunkt i en forebyggelsesstrategi, hvor risikopersoner identificeres tidligt i sagsforløbet, og hvor der hurtigt fokuseres på at give tilbud, der medvirker til at udvikle personernes beskæftigelsesmæssige ressourcer og kvalifikationer.

Udvikling af det eksterne samarbejde

Analysen viser, at der i en række situationer er problemer med at få den beskæftigelsesrettede indsats i jobcentret til at køre parallelt med en udredning og behandling i sundhedssystemet.

Det vurderes derfor, at der kan være et potentiale i at udvikle dialogen og samarbejdet med det regionale sundhedsvæsen omkring specielt borgere med psykiske lidelser. Og at der kan være et tilsvarende potentiale i at fortsætte og udvikle den etablerede dialog med de lokale praktiserende læger.

Anbefaling 3: Udvikling af det eksterne samarbejde

Det anbefales:

- At det overvejes om der er behov for og gevinster ved at indlede en tættere dialog med Region Syddanmark om mulighederne for udredning og behandling i sundhedssystemet parallelt med den beskæftigelsesrettede indsats i jobcentret.
- At det allerede etablerede samarbejde med lægerne fortsættes og udvikles yderligere

Den virksomhedsrettede indsats

Analysen viser, at der i forhold til de vigtigste fødekilder til permanent forsørgelse - kontanthjælpsområdet og sygedagpengeområdet – er mulighed for at udvide anvendelsen af virksomhedsrettede tilbud.

Det vurderes, at disse tilbudstyper kan anvendes mere til de borgere, som er i risiko for at komme på permanent forsørgelse og at tilbuddene er effektive i forhold til at støtte borgere frem mod job.

Anbefaling 4: Udvikling af den virksomhedsrettede indsats

Det anbefales:

- At jobcentret arbejder på at udvide mulighederne for at etablere pladser til praktikker og optræning på virksomhedscentre i private og offentlige virksomheder
- At der fokuseres yderligere på arbejdsfastholdelse og delvise raskmeldinger
- At brugen af værktøjer som virksomhedsrevalidering, arbejdspladsindretning og personlig assistanceordninger udvides i forhold til risikoborgere

Udvikling af jobcentrets indsats

I analysen er der peget på forskellige behov og muligheder for at udvikle jobcentrets indsats for borgere der er i risiko for at ende på permanente forsørgelsesydelse. Der er bl.a. muligheder for i endnu højere grad at arbejde med en udvikling af et ressourcefokus og herunder arbejde med en udvikling af borgerens eget arbejdsmarkedsperspektiv og ansvar.

Anbefaling 5: Udvikling af jobcentrets indsats

Det anbefales:

- At jobcentret overvejer om der skal arbejdes videre med at:
  - Sikre et større ressourcefokus i tilgangen til borgere, der er risiko for permanente forsørgelsesydelse
  - Sikre en endnu tidligere identifikation og indsats for personer i risiko for permanente forsørgelsesydelse
  - Udvikle nye metoder og tilbud målrettet særlig udvalgte grupper af borgere

Fortsat arbejde med forandringsteorier og aktivitets- og tidsplan

Det samlede forløb – herunder seminardagen – har vist, at Jobcentret har ambitioner og ideer i forhold til at udvikle indsatsen for at undgå permanent forsørgelse. Der er fokus på mulighederne.

Anbefaling 6: Tidsplan og forandringsteorier

Det anbefales:

- At der udarbejdes operationelle mål for indsatsen for at begrænse antallet af borgere på permanente ydelser
- At der udarbejdes en tids- og aktivitetsplan for udviklingsinitiativer på området
- At der arbejdes videre fra seminaret med at opstille forandringsteorier for de målgrupper, der i udgangspunktet er i risiko for at ende på en permanent forsørgelsesydelse

2. Udviklingen i antallet af permanent forsørgede

I dette afsnit belyses de seneste års udvikling i antallet af permanent forsørgede borgere i Tønder set i forhold til udviklingen i sammenlignelige kommuner.

Analysen viser følgende hovedresultater:

- Antallet af personer på permanent offentlig forsørgelse har samlet set været stigende i Tønder Kommune de seneste år
- Stigningen i antallet hænger sammen med en stigning i nye tilkendelser af permanent forsørgelse, som overstiger afgang fra målgruppen
- Stigningen i Tønder er større end i sammenligningskommunerne og på landsplan. Stigningen i Tønder er således større end f.eks. stigningen i København og Ålborg - men dog mindre end i visse andre kommuner
- Tønder ligger over gennemsnittet for så vidt angår andelen af permanent forsørgede i forhold til den samlede befolkning – især fordi, at andelen af førtidspensionister er høj
- Udviklingen med et stigende antal permanent forsørgede kan ikke forklares ved demografiske forhold i Tønder, dvs. befolkningens alderssammensætning
- Udviklingen skyldes heller ikke, at der sker en tilflytning udefra af personer med permanente forsørgelsesyndelser til Tønder
- Udviklingen afspejler en stigning i antallet af nytilkendelser til fleksjob og førtidspension – hvor hovedparten af personerne kommer fra et forløb på kontanthjælp eller sygedagpenge.

I det følgende uddybes de ovenstående resultater:

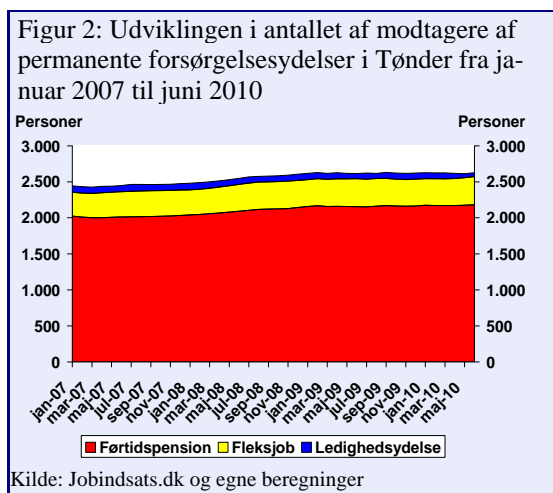
2.1. Stigning i antal permanent forsørgede i Tønder i de senere år

I løbet af de seneste 3 år er antallet af permanent forsørgede i Tønder Kommune steget med 177 personer, jf. figur 2.

I alt var der i juni 2010 ca. 2.600 personer, som modtog permanente forsørgelsesyndelser omfattende:

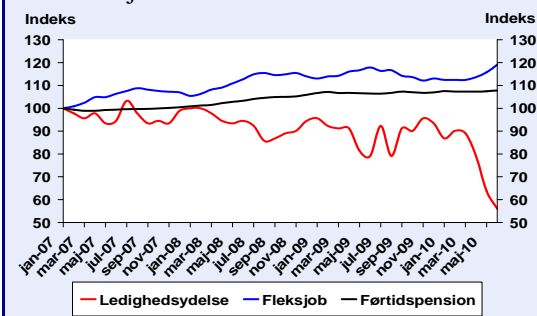
- 2.200 modtagere af førtidspension
- 400 ansatte i fleksjob
- 50 ledighedsydelsesmodtagere.

Det er særligt antallet af førtidspensionister (158) og fleksjobmodtagere (63) som er steget i perioden, mens antallet af ledighedsydelsesmodtagere har været mere konstant.

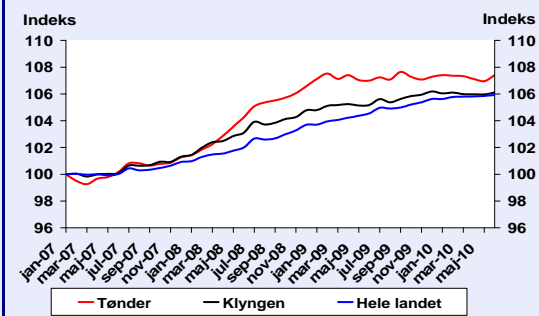
Samlet er antallet af permanent forsørgede steget med 7 pct. i perioden. Udviklingen dækker over en stigning i antallet af førtidspensionister på 8 pct. og en stigning i antallet af fleksjobbere på 19 pct., jf. figur 3.

Figur 3: Indekseret udvikling i antallet af modtagere af hhv. førtidspension, ledighedsydelse og personer beskæftiget i fleksjob i Tønder fra januar 2007 til juni 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Januar 2007 = Indeks 100

Figur 4: Indekseret udvikling i antallet af modtagere af permanente forsørgelsesydelse i Tønder, på landsplan og sammenlignelige kommuner

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Januar 2007 = Indeks 100

Stigningen i antallet af modtagere af permanente forsørgelsesydelse har samtidig været større i Tønder end i sammenligningskommunerne såvel som hele landet, jf. figur 4. Stigningen i Tønder har været særlig markant siden 2008, men er efterfølgende fladet noget ud. I 2007 var udviklingen i antallet af permanent forsørgede omtrent den samme som i sammenligningskommunerne og hele landet.

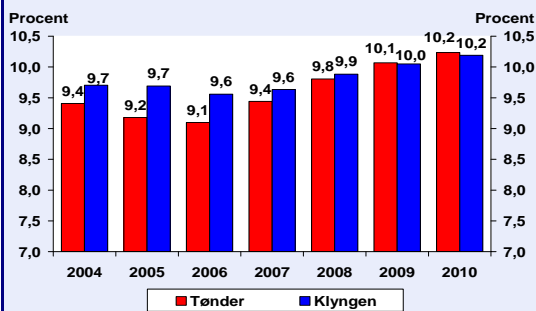
2.2. Højere andel af permanent forsørgede blandt befolkningen

Den aktuelle stigning har betydet, at andelen af befolkningen i Tønder Kommune som modtager permanent forsørgelse er vokset fra 9,4 pct. i 2007 til 10,2 pct. i 2010, jf. figur 5. Stigningen i antallet af permanente ydelsesmodtagere i befolkningen har endvidere været kraftigere i Tønder end i sammenligningskommunerne.

Tønder er gået fra at have lidt færre permanent forsørgede blandt befolkningen end gennemsnittet for sammenligningskommunerne til at ligge på samme niveau som dem, jf. figur 5. Dette indebærer også, at Tønder har væsentligt flere permanent forsørgede blandt befolkningen end gennemsnittet for hele landet, jf. figur 6.

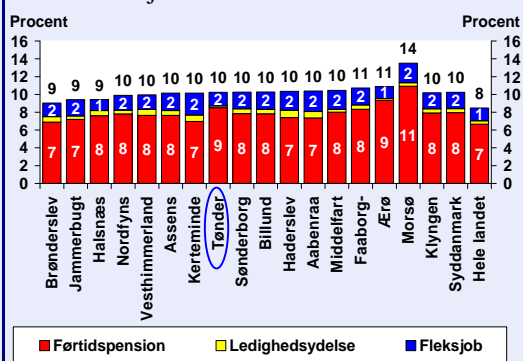
I Tønder er der således dobbelt så mange i befolkningen (10,2 pct.) som modtager permanente ydelser end i København (5,1 pct.) og væsentligt flere end i Aalborg (7 pct.). Til gengæld har Tønder en lidt mindre andel på permanent forsørgelse end f.eks. Morsø, Faaborg-Midtfyn og Ærø.

Figur 5: Udviklingen i andelen af befolkningen (16-64) på permanent forsørgelse

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: I alle årene er brugt juni måned.

Figur 6: Andelen af borgere i den erhvervsaktive alder (16-64 år) der modtager permanente forsørgelsesydelse i Tønder og sammenlignelige kommuner i juni 2010

Kilde: Jobindsats.dk, Danmarks Statistik og egne beregninger

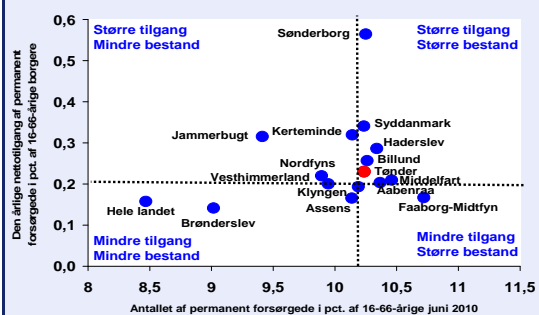
Særligt har Tønder en højere andel af førtidspensionister i befolkningen (8,5 pct.) end i sammenligningskommunerne (7,9 pct.) og på landsplan (6,7 pct.)

Samlet set hører Tønder til blandt de kommuner, som ligger meget tæt på de seneste års klyngegennemsnit. Det gælder både mht. tilgangen af permanente ydelsesmodtagere og andelen af ydelsesmodtagere blandt befolkningen, jf. figur 7.

Det ses dog af figur 7, at Tønder Kommune både med hensyn til tilgang og niveauet for antallet af permanente forsørgelsesmodtagere ligger marginalt højere end gennemsnittet for sammenligningskommunerne. Især målt på det eksisterende niveau, ligger Tønder desuden lidt højere end niveauet for hele landet.

Tønder Kommune har dermed en udfordring i de kommende år i forhold til at imødegå udviklingen med det voksende antal permanent forsørgede.

Figur 7: Bestand og nettotilgang af modtagere af permanente forsørgelsesydelse i Tønder og sammenlignelige kommuner i perioden 2007-2010

Kilde: Tal fra ankestyrelsen, jobindsats.dk, udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger

Anm.: X-aksen viser andelen af borgere i alderen 16-64 år, der modtager permanente forsørgelsesydelse i juni 2010
Y-aksen viser for de blå prikker den gennemsnitlige nettotilgang i procent af de 16-64-årige i perioden fra juni 2007 til juni 2010. Morsø har en særligt høj andel af permanent forsørgede og er ikke medtaget i figuren.

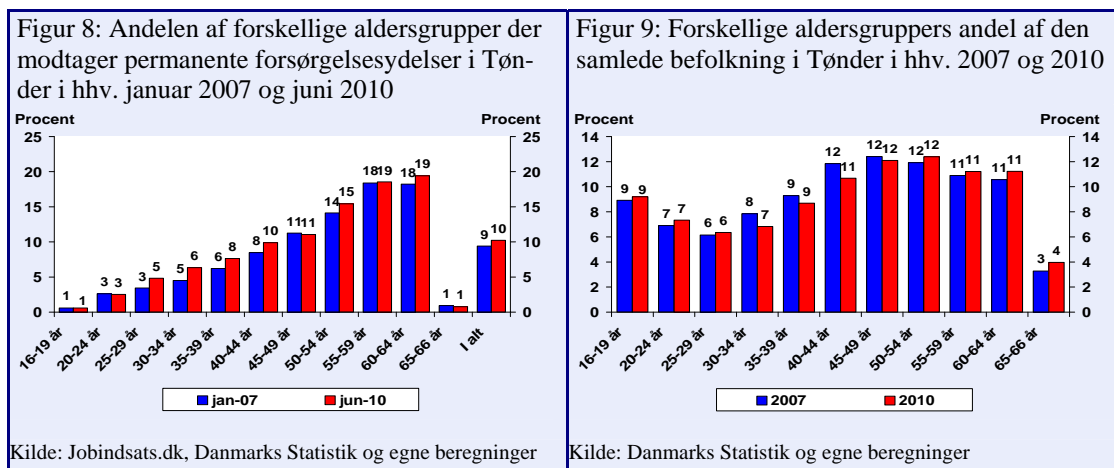
2.3. Betydningen af demografiske ændringer for udviklingen

En mulig forklaring på det stigende antal permanent forsørgede i Tønder kan være, at befolkningen er blevet ældre, og at flere derfor modtager permanent forsørgelse.

Ældre borgere er således i højere grad permanent forsørgede end yngre. Mens knap en femtedel af befolkningen i Tønder mellem 60-64 år modtager permanente ydelser, så gælder det kun 6 pct. af befolkningen mellem 25-30 år, jf. figur 8. Det hænger naturligvis sammen med, at ældre ofte har flere helbredsproblemer og kan være mere nedslidte end unge efter mange år på arbejdsmarkedet.

Figur 8 viser, at andelen af befolkningen, der modtager permanente forsørgelsesydelse, er steget for alle aldersgrupper, men er steget mest markant for aldersgrupperne 25-29 år, 35-39 år og 40-44 år.

Ser man på befolkningens aldersfordeling fremgår det imidlertid, at andelen af disse aldersgrupper er faldet lidt, jf. figur 9. Samlet er antallet af borgere i den erhvervsaktive alder i Tønder faldet med 280 personer i perioden. Et faldende antal borgere i den erhvervsaktive alder giver alt andet lige anledning til et fald i antallet af permanent forsørgede.

Effekten af demografien kan beregnes ved at isolere befolkningsændringerne fra 2007 til 2010 og fastholde andelen af permanent forsørgede. En sådan beregning viser, at den isolerede effekt af befolkningsændringer er, at antallet af permanent forsørgede skulle falde med ca. 11 personer.

Stigningen i antallet af permanent forsørgede kan dermed ikke forklares af befolkningsudviklingen.

2.4. Betydning af flyttemønstre for udviklingen

Hvis en permanent forsørgt borger tilflytter en kommune, vil det statistisk set fremstå, som om kommunen har øget antallet af permanent forsørgede. Derfor kan til- og fraflytninger have betydning for udviklingen i antallet af permanent forsørgede.

Netto-flyttebevægelserne blandt førtidspensionister er generelt forholdsvis små i de syddanske kommuner.

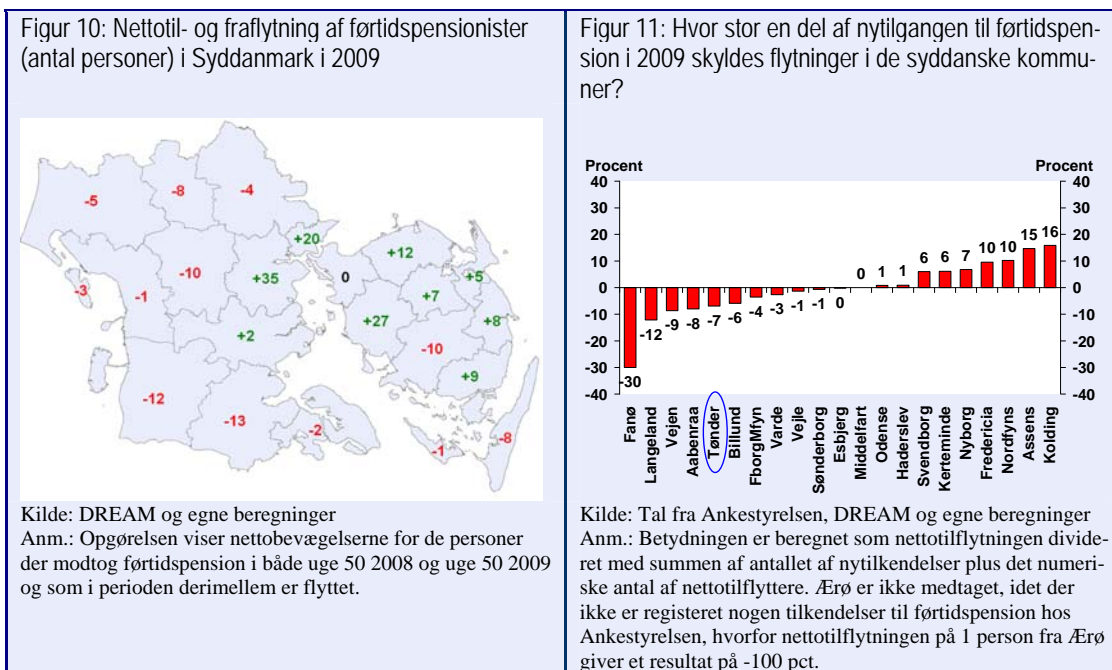
Flytninger blandt førtidspensionister på tværs af kommuner kan til en vis grad få økonomisk betydning for de kommuner, som berøres af flytningerne. I den forbindelse skal dog bemærkes, at den kommune, hvor borgeren er bosiddende på tilkendelsestidspunktet, som minimum bærer udgiften til førtidspension i de første 6 år efter tilkendelsen til førtidspension. Dette gælder uafhængigt af, om borgeren flytter til en anden kommune.

Den samlede betydning af førtidspensionisters flytninger er dog som nævnt begrænset i Syddanmark. I hele Syddanmark indebar flytningerne i 2009 en samlet stigning

i antallet af førtidspensionister på ca. 50 personer, svarende til ca. 1 pct. af den samlede nytilgang i Syddanmark.

Størstedelen af flytningerne sker dog internt imellem kommunerne i Syddanmark, jf. Figur 10. Og her er der tilsyneladende et vist mønster med hensyn til, hvilke kommuner der hhv. modtager og afgiver førtidspensionister pga. flytninger.

Betydningen af tilflytninger er langt mindre end betydningen af kommunernes egne tilkendelser. Selv i de kommuner, der oplever kraftigst tilflytning, udgør kommunens egne tilkendelser hovedparten af tilgangen til førtidspension jf. Figur 11.

Dette billede gælder også Tønder, der netto oplevede en fraflytning af førtidspensionister i 2009 på 12 personer. Betydningen af fraflytningen svarer til 7 % af nytilgangen til førtidspension. Dvs. at hvis der ikke havde været en nettotilflytning, vil tilgangen have været 7 pct. højere.

Når tilflytningsmønstret opgøres for den samlede gruppe af permanent forsørgede over de seneste år fås samme konklusion: I perioden fra 2005 til 2009 er der således 308 borgere med permanente forsørgelsesydelse, som er tilflyttet Tønder Kommune. I samme periode er der imidlertid 318 permanente ydelsesmodtagere, som er fraflyttet kommunen. Dermed er der i perioden tale om en samlet nettotilflytning på 10 permanent forsørgede.

Samlet set har hverken til- eller fraflytningerne betydning for udviklingen i antallet af permanent forsørgede i Tønder.

2.5. Udviklingen afspejler et højt niveau i antallet af nytilkendelser

Hvis antallet af permanent forsørgede skal nedbringes i de kommende år i Tønder Kommune er det afgørende at bremse tilgangen til målgruppen.

Permanente ydelser adskiller sig fra de midlertidige offentlige forsørgelsesordninger ved, at der kun er en begrænset afgang fra ydelserne – ud over afgang som følge af alder og dødsfald. Jobcenteret har dermed kun lille indflydelse på afgang fra gruppen. Jobcentrets indsats bør derfor være rettet mod at mindske nytilgangen til de permanente ydelser.

Antallet af nytilkendelser til permanente forsørgelsesydelser har som nævnt været stigende siden år 2000. Det toppede i 2004 med 252 nytilkendelser, men er siden faldet til 188 nytilkendelser i 2009, jf. figur 12.

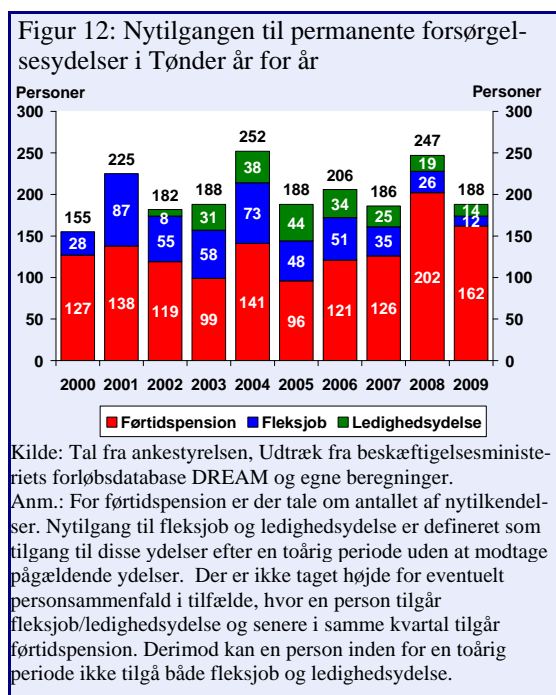
Det ses samtidig, at nytilgangen til permanent forsørgelse var lavere i 2006 og 2007 end i 2008.

Det lavere niveau af nytilkendelser i 2006 og 2007 kan have været påvirket af, at der i disse år blev gennemført større reformer på området med etableringen af jobcenteret og gennemførelsen af strukturreformen. Dette arbejde med omlægning af organisationer og forretningsgangen mv. kan have haft en opbremsende virkning på sagsbehandlingen.

En del af den store stigning i tilkendelser i 2008 kan formentlig ligeledes forklares ved, at der kan være tale om behandling af potentielle sager om permanente ydelser, som har været ”ophobet” i løbet af 2007. I 2008 har indsatsen i mange jobcentre i landet haft karakter af ”oprydning” med fokus på en nyvurdering af de igangværende længerevarende forsørgelsessager, herunder potentielle sager vedrørende fleksjob og førtidspension.

Også kampagnen NY CHANCE TIL ALLE, som afsluttedes i 2008, må formodes at have haft betydning for tilkendelsesmønstret. Kampagnen satte stort fokus på kon-tanthjælpsmodtagere med længere perioder med passiv offentlig forsørgelse bag sig – og dermed også på borgere med potentiale for at blive tilkendt permanente ydelser.

Mens antallet af nytilkendelser til førtidspension har ligget nogenlunde stabilt fra 2007-2007 er antallet af tilkendelser vokset til et højere niveau i både 2008 og 2009.

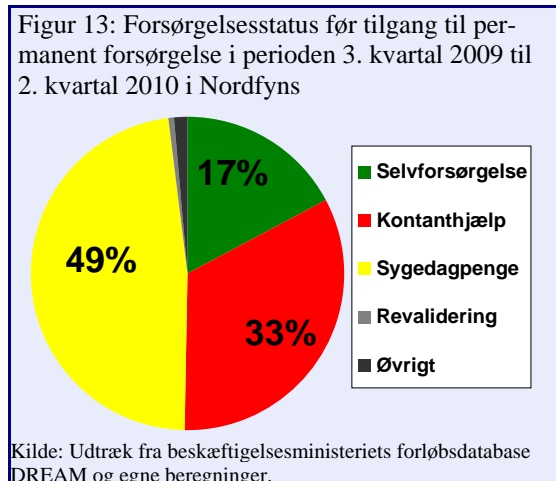

2.6. Gruppen af permanent forsørgede kommer typisk fra kontanthjælp og sygedagpenge

For at kunne imødegå stigningen i antallet af permanent forsørgede er det vigtigt at identificere centrale "fødekilder" til disse ydelser og de forskellige veje, som borgere kommer til den permanente forsørgelse ad.

Hovedparten af nytilkendelser til de permanente forsørgelsesydelse sker til borgere, som typisk har en længere periode med offentlig forsørgelse bag sig. Gruppen af *permanent* forsørgede er således for langt hovedpartens vedkommende typisk *midlertidigt* offentligt forsørgede forinden, jf. Figur 13.

Knap halvdelen af nytilkendelserne til de permanente ydelser har tidligere modtaget sygedagpenge og en tredjedel kommer fra et kontanthjælpsforløb.

Dette er ikke overraskende. Det følger af lovgivningen, at alle muligheder for, at personen kan forsørge sig selv gennem arbejde skal være afprøvede og udtømte, inden en permanent ydelse kan tilkendes.

Det vil derfor også være et særsyn, at borgerne på de permanente forsørgelsesydelse kommer f.eks. direkte fra beskæftigelse. De 17 pct. af de nytilkendte som kommer fra "selvforsørgelse", jf. Figur 13, vil derfor typisk omfatte borgere, som ikke er berettiget til kontanthjælp som følge af ægtefællens indtægt eller hvor sygedagpengedydelsen er stoppet på grund af varighedsregler og lignende.

Den store tilgang til de permanente forsørgelsesydelse fra kontanthjælp og sygedagpenge indebærer, at jobcenterets indsats for sidstnævnte grupper har afgørende betydning for udviklingen i de permanente ydelser. Hvis antallet af permanent forsørgede skal nedbringes, er det således indsatsen for de midlertidigt forsørgede, som skal udvikles. Dette skal også ses i lyset af, at det er vanskeligt at påvirke afgang fra gruppen af permanent forsørgede: Når borgeren først har fået tilkendt permanent forsørgelse, er det vanskeligt at ændre denne situation.

I det følgende uddybes sammensætning og karakteristika ved gruppen af permanent forsørgede i Tønder Kommune. Herefter vil der i afsnit 4 blive sat fokus på de forskellige veje til permanent forsørgelse, ydelsesbevægelser mv. Endelig vil der i afsnit 5 og 6 ske en nærmere belysning af jobcenterets indsats i forhold til kontanthjælpsmodtagere og sygedagpengemodtagere med henblik på at nedbringe tilgangen til de permanente forsørgelsesydelse.

3. De permanent forsørgede: Sammensætning og karakteristika

Gruppen af permanent forsørgede borgere i Tønder Kommune har følgende hovedkarakteristika:

- At der er flest kvinder, idet 55 % af målgruppen er kvinder
- At der samlet set er forholdsvis få unge – kun 5 % er under 30 år
- At borgere med baggrund i ikke-vestlige lande er svagt overrepræsenterede blandt førtidspensionister og ledighedsydelsesmodtagere i forhold til befolkningen som helhed, men underrepræsenterede blandt fleksjobmodtagerne.
- At der blandt førtidspensionisterne er en relativt stor – og stigende - andel af borgere med psykiske lidelser, men at andelen er den samme som på landsplan
- At langt de fleste, som tilkendes permanente ydelser, kommer fra kontanthjælp eller sygedagpenge

I det følgende uddybes målgruppens sammensætning og karakteristika:

3.1. Gruppens karakteristika: Køn, alder og herkomst

Der er en overrepræsentation af kvinder blandt modtagere af permanente offentlige forsørgelsesydelse. I Tønder udgør kvinderne således 55 pct. af de permanent forsørgede, hvilket er samme andel som i hele landet, jf. tabel 2.

Overrepræsentationen er størst inden for ledighedsydelse og førtidspension, hvor henholdsvis 57 pct. og 56 pct. er kvinder. Det samme billede gør sig gældende på landsplan, hvor 64 pct. af alle ledighedsydelsesmodtagere er kvinder, mens kvinderne udgør 61 pct. af alle i fleksjob.

Gruppen af permanent forsørgede har desuden følgende kendetegn, jf. tabel 2.

- Unge under 30 år udgør blot 5 pct. af alle permanent forsørgede
- De fleste førtidspensionister er over 50 år (63 pct.), og denne aldersgruppe udgør også hovedparten af antallet af personer i fleksjob (52 pct.) men kun ca. en tredjedel af personerne på ledighedsydelse (31 pct.)

Tabel 2: Fordelingen af personer på permanente forsørgelsesydelse i Tønder i juni 2010

Permanent forsørgede	Fleksjob		Ledighedsydelse		Førtidspension		I alt	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Kvinder	207	53%	29	57%	1.213	56%	1.449	55%
Mænd	186	47%	22	43%	968	44%	1.176	45%
16-29 år	15	4%	7	14%	119	5%	141	5%
30-49 år	173	44%	28	55%	694	32%	895	34%
50+ år	206	52%	16	31%	1.368	63%	1.590	61%
Dansk	376	96%	45	88%	1.991	91%	2.412	92%
Vestlige	9	2%	2	4%	79	4%	90	3%
Ikke-vestlige	8	2%	3	6%	111	5%	122	5%
I alt	393	100%	51	100%	2.181	100%	2.625	100%

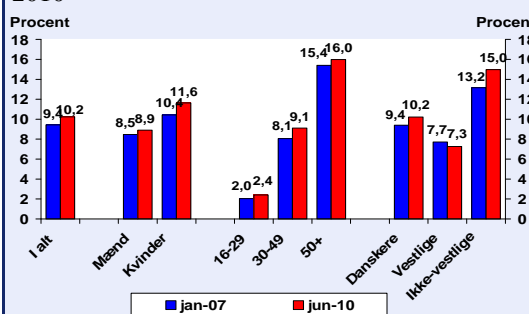
Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Udviklingen i gruppen af permanent forsørgede har de seneste år desuden været kendetegnet ved en række forskydninger, jf. figur 14.

Stigningen i målgruppen har været lidt større for mænd end for kvinder. Således er 1,4 procentpoint flere mænd på permanent offentlig forsørgelse i forhold til 2007. Den tilsvarende andel af kvinder, som modtager permanente ydelser er vokset med 1,2 procentpoint. Der er dog stadig en overvægt af kvinder på permanente forsørgelsesydelse.

Udviklingen har samtidig været markant forskellig på tværs af aldersgrupper. Stigningen for de 30-49-årige har været på 1 procentpoint, mens den for de øvrige aldersgrupper blot har været omkring 0,5 procentpoint.

Figur 14: Andelen af borgere, der modtager permanente forsørgelsesydelse i Tønder fordelt på køn, alder og herkomst i januar 2007 og juni 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Den mest markante udvikling har imidlertid fundet sted for indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande. Denne gruppe har siden 2007 oplevet en stigning på 1,8 procentpoint. Således er i alt 15 procent af de ikke-vestlige borgere på permanent offentlig forsørgelse i juni 2010.

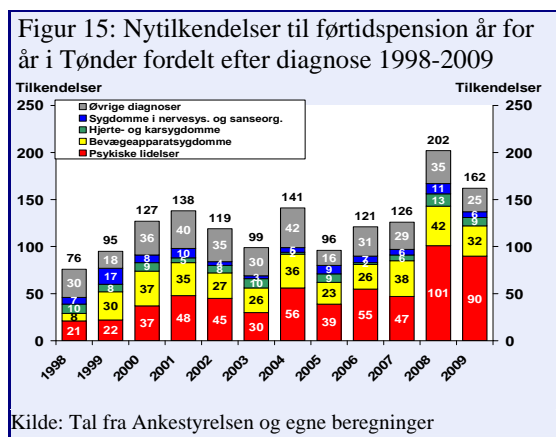
3.2. Førtidspension og diagnoser

En borger bliver tilkendt førtidspensionen på baggrund af en – i realiteten - ophævet arbejdsevne, hvortil der er tilknyttet en diagnose.

Som nævnt ovenfor toppede antallet af tilkendelser til førtidspension i 2008 og 2009 i Tønder. Det fremgår af figur 15, at hovedparten af de lidelser, der har ledsaget en førtidspensionering i de to år, er bevægeapparatsygdomme og psykiske lidelser.

50 % og 55 % af alle tilkendelser til førtidspension i hhv. 2008 og 2009 har en sammenhæng med psykiske diagnoser, mens det tilsvarende tal i 2000 kun var 28 pct.

Antallet af tilkendelser med sammenhæng til bevægeapparatlidelser, hjerte-karsygdomme og sygdomme i nervesystem og sanseorganer har modsat været nogenlunde stabilt siden 1998.

Den høje andel af førtidspensionering med baggrund i psykiske lidelser gør sig ikke kun gældende i Tønder, men er en national tendens. Med 49 % er andelen af førtidspensionstilkendelser på baggrund af psykiske diagnoser den samme i Tønder som på landsplan.

Tabel 3: Nytilkendelser til førtidspension fordelt efter diagnose

Diagnose	Antal tilkendelser i Tønder			Tilkendelser	Tilkendelser
	2007	2008	2009	Tønder	Hele landet
Psykiske lidelser					
- Skizofreni og skizotypisk sindslidelse	9	19	10	8%	5%
- Depression (alle sværhedsgrader)	1	7	7	3%	5%
- Posttraumatisk belastningsreaktion	6	14	18	8%	9%
- Forstyr. i personlighedsstruktur	8	25	19	11%	7%
- Øvrige psykiske lidelser	23	36	36	19%	23%
- I alt	47	101	90	49%	49%
Bevægeapparatsygdomme					
- Slidgigt- og ledlidelser	13	21	14	10%	7%
- Ryg- og nakkelidelser	19	13	13	9%	9%
- Øvrige	6	8	5	4%	4%
- I alt	38	42	32	23%	20%
Øvrige diagnoser					
- Hjerne- og karsygdomme	6	13	9	6%	6%
- Sygdomme i nervesystem og sanseorganer	6	11	6	5%	6%
- Kræftsygdomme	8	10	8	5%	6%
- Sygdomme i åndedrætsorganer	7	6	0	3%	2%
- Medfødte misdannelser	0	2	2	1%	1%
- Ulykkestilfælde, vold mv.	7	5	6	4%	3%
- Social indikation	0	0	0	0%	0%
- Øvrigt	7	12	9	6%	6%
Diagnoser i alt	126	202	162	100%	100%

Kilde: Tal fra Ankestyrelsen og egne beregninger

Anm.: Forstyrrelser i personlighedsstruktur dækker over dyssocial personlighedsstruktur, emotionelt ustabil personlighedsstruktur og anden form for forstyrret personlighedsstruktur.

4. Borgernes vej til permanente forsørgelsesydelse

I de følgende afsnit belyses borgernes vej til permanent forsørgelse og deres forudgående forsørgelsehistorik, ligesom vandring internt mellem de permanente ydelser beskrives.

Analysen viser følgende hovedresultater:

- Der er stort set ingen vandring tilbage til ustøttet job eller uddannelse, når der først er bevilget en permanent ydelse, uanset om der er tale om fleksjob eller førtidspension
- Kun et lille mindretal af de personer, der kommer på permanent offentlig forsørgelse, kommer direkte fra beskæftigelse. I stedet er det reglen, at de permanent forsørgede har et længere ydelsesforløb bag sig.
- En lidt lavere andel – nemlig 28 pct. - af de langvarige kontanthjælpssager i Tønder ender med førtidspension end i sammenligningskommunerne, hvor den tilsvarende andel er 30 pct.
- En større del af sygedagpengemodtagerne i Tønder ender på en permanent ydelse end i sammenligningskommunerne
- De tre ydelser, førtidspension, fleksjob og ledighedsydelse, hænger i et vist omfang sammen. Der vandres mellem fleksjob og ledighedsydelse og tilbage igen, og der vandres fra fleksjob og ledighedsydelse til førtidspension. Når først førtidspension er tilkendt, vandres der ikke tilbage til anden permanent ydelse og stort set heller ikke til selvforsørgelse.
- Hovedparten af ledighedsydelsesmodtagerne er personer, der er førstegangsvisiteret til et fleksjob, men endnu ikke har fundet et sådant. En del ledighedsydelsesmodtagere finder aldrig et fleksjob, men overgår i stedet til førtidspension.
- Den offentlige sektor er en vigtig fødekilde for personer, der ender i fleksjob. Den offentlige sektor etablerer samtidig mange fleksjob, og knap halvdelen af alle fleksjob er etableret i den offentlige sektor

I det følgende belyses bevægelser mellem ydelserne nærmere. Der sættes først fokus på tilgangsmønstret til fleksjob og ledighedsydelse (afsnit 4.1.-4.3.) og dernæst førtidspension (afsnit 4.4.-4.6.):

4.1. Tilgang til fleksjob – fra hvilke ydelser og fra hvilke brancher?

Fleksjob bevilges til personer, der har en varigt nedsat arbejdsevne og ikke er i stand til indgå som selvforsørgede på det ordinære arbejdsmarked.

Hvis en fleksjobmodtager bliver sygemeldt, vil fleksjobmodtageren typisk overgå til sygedagpenge. Hvis fleksjobmodtageren mister sit arbejde, vil personen overgå til ledighedsydelse, som fungerer som en forsørgelsesindkomst til ledige fleksjobvisitere.

Hovedparten af de borgere, der tilgår fleksjobordningen, kommer fra et ydelsesforløb på ledighedsydelse.

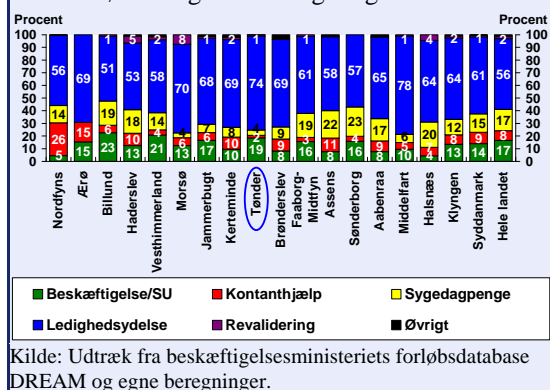
I Tønder er det således 74 pct., som kommer fra ledighedsydelse, 4 pct. der kommer fra sygedagpenge, 19 pct., der kommer fra selvforsørgelse/ikke offentlig forsørgelse og 2 pct. der kommer fra kontanthjælp, jf. figur 16.

I forhold til sammenligningskommunerne har Tønder Kommune et andet mønster i tilgangen til fleksjob, jf. figur 16. I sammenligningskommunerne er der således kun 64 pct., der tilgår fleksjob fra ledighedsydelse mod 74 pct. i Tønder.

Over en længere periode er der relativt små bevægelser blandt fleksjobmodtagere. Blandt de 332 personer, som havde et fleksjob i Tønder i begyndelsen af 2007 var 69 pct. stadig i fleksjob godt 3 år senere, jf. figur 17.

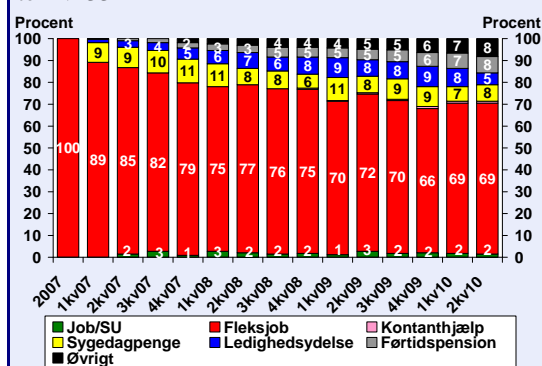
Kun få fleksjobmodtagerne er blevet ledige og dermed kommet på ledighedsydelse (4 pct.). 8 pct. er blevet førtidspensioneret og ligeledes 8 pct. er blevet sygemeldte. Blot 2 pct. er kommet i ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

Figur 16: Forsørgelsesstatus før tilgang til fleksjob i perioden 3. kvartal 2009 til 2. kvartal 2010 i Tønder og sammenlignelige kommuner

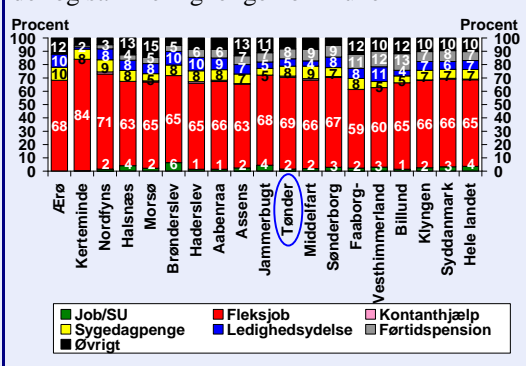
Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.

Figur 17: Modtagere af fleksjob primo 2007 i Tønder og deres status kvartal for kvartal herefter N=332

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.
Anm.: Status opgjort ultimo hvert kvartal

Figur 18: Forsørgelsesstatus uge 13 i 2010 for borgere, der modtog fleksjob primo 2007 i Tønder og sammenlignelige kommuner

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.

Udviklingen for fleksjobmodtagere i Tønder svarer omtrent til udviklingen i sammenligningskommunerne og på landsplan, jf. figur 18.

Det ses med andre ord, at fleksjobmodtagerne i lighed med andre beskæftigede kan blive syge eller ledige – men også, at en relativt stor gruppe ender med at modtage førtidspension. Denne konklusion er ikke overraskende, idet der som nævnt er tale om borgere med nedsat arbejdsevne og med lidelser, som kan forværres, som tiden går.

Stort set ingen forlader fleksjob til fordel for udstøttet job eller uddannelse.

4.2. Brancher og fleksjob

Der er i alt 366 borgere bosat i Tønder, som er ansat i fleksjob. Knap halvdelen er ansat inden for offentlige brancher, mens 13 pct. er ansat inden for Handel og 8 pct. inden for Industri.

Fleksjobmodtagere i Tønder er overrepræsenteret inden for den offentlige sektor, idet offentlige brancher i øvrigt kun udgør ca. 30 procent af den samlede beskæftigelse i Tønder.

Tilsvarende er andelen af fleksjobansatte i de offentlige brancher i Tønder (48 pct.) også noget højere end på landsplan, hvor 40 pct. er ansat.

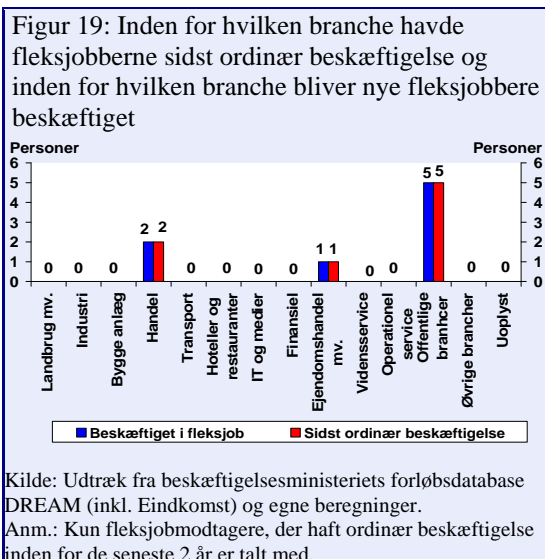
Tabel 4: Inden for hvilke brancher arbejder ansatte i fleksjob

Fleksjobmodtagere	Antal marts 2010	Fordeling marts 2010		Udvikling marts 2008 - marts 2010	
	Tønder	Tønder	Hele landet	Tønder	Hele landet
Landbrug mv.	15	4%	1%	-17%	3%
Industri	31	8%	9%	-6%	-15%
Bygge anlæg	7	2%	4%	-56%	-8%
Handel	48	13%	14%	-8%	1%
Transport	7	2%	4%	-13%	0%
Hoteller og restauranter	9	2%	2%	29%	13%
Ejendomshandel mv.	3	1%	1%	50%	5%
Rengøring, operationel service mv.	5	1%	5%	67%	19%
Offentlige brancher	174	48%	40%	11%	20%
Øvrige brancher	25	7%	10%	0%	-7%
Uoplyst (herunder selvstændige)	42	11%	11%	56%	22%
I alt	366	100%	100%	5%	9%

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM (inkl. Eindkomst) og egne beregninger.

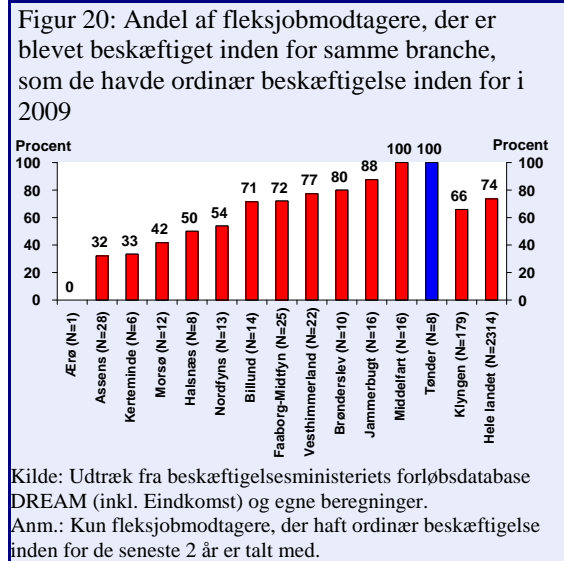
Når den enkelte borger ansættes i fleksjob er det typisk inden for samme brancherområde, som den enkelte var ansat i forud for fleksjobbet, jf. figur 19.

Der er således et stort sammenfald mellem, hvilke brancher fleksjobbere bliver beskæftiget inden for, og hvor de sidst havde ordinær beskæftigelse. Dette afspejler blandt andet at fleksjobbere i vidt omfang – i lighed med den øvrige arbejdskraft – bygger videre på de kompetencer og erfaringer, som er erhvervet i det hidtidige arbejdsliv.

Når en høj andel af fleksjobberne bliver ansat inden for den samme branche, som de sidst havde ordinær beskæftigelse inden for, kan det muligvis også indikere, at en del fleksjobbere ansættes på deres hidtidige arbejdsplads – men i et fleksjob under hensyntagen til personens skånebehov m.v. Andre tidligere undersøgelser viser, at det sker i et vist omfang.

Fortolkningen af den viste branchefordeling skal imidlertid ske med en vis forsigtighed, da denne grundet datakilden kun inkluderer omtrent halvdelen af dem, der blev tilkendt fleksjob i 2009.

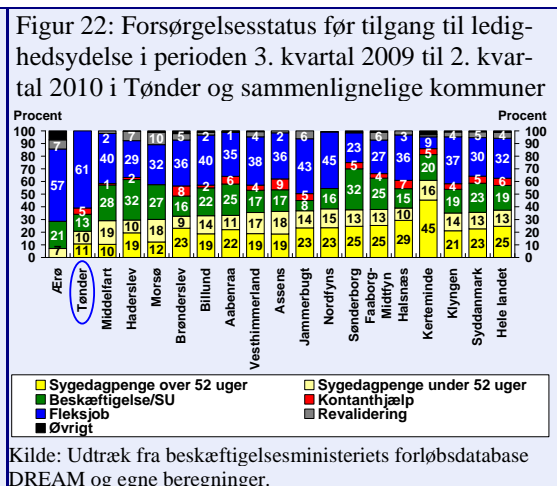
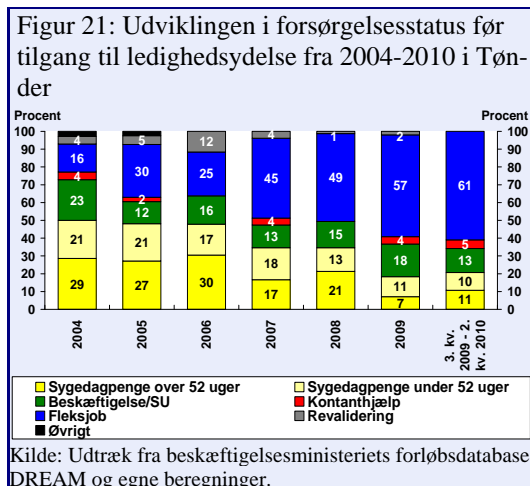
Samlet er alle fleksjobmodtagerne i Tønder ansat inden for samme branche, som de sidst havde ordinær beskæftigelse inden for, jf. figur 20. I Tønder er andelen således højere end i sammenligningskommunerne og på landsplan.

4.3. Tilgang og afgang fra ledighedsydelse

Ledighedsydelse udgør en forsørgelsesindkomst for de fleksjobvisiterede, som ikke har opnået ansættelse i et fleksjob. Mange ledighedsydelsesmodtagere kommer imidlertid ikke fra ansættelse i fleksjob, men er "ledige" nyvisiterede til et fleksjob, som søger deres første fleksjob.

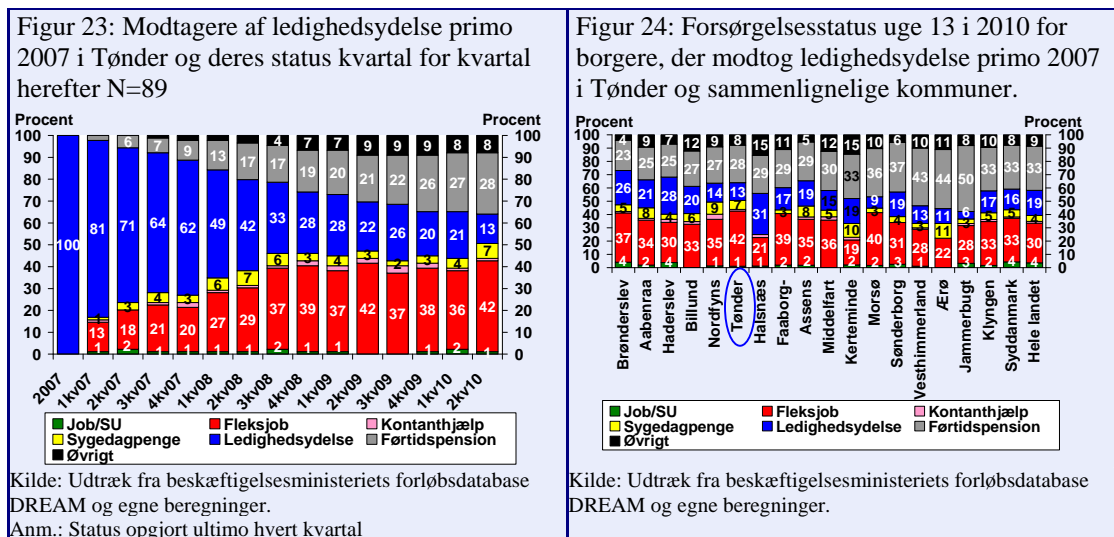
Den største gruppe af ledighedsydelsesmodtagere (61 pct.) i Tønder kommer fra fleksjob. Derudover kommer ca. 21 pct. fra sygedagpengeforløb, mens ca. 5 pct. kommer fra kontanthjælp og 13 pct. fra selvforsørgelse/ingen forsørgelse, jf. Figur 21.

Set i forhold til sammenligningskommunerne (37 pct.) og gennemsnittet på landsplan (32 pct.) er der i Tønder en langt højere andel af ledighedsydelsesmodtagere, som kommer fra fleksjob (61 pct.), jf. Figur 22.

Set over en årrække er der to dominerende veje, som modtagere af ledighedsydelse bevæger sig retning af.

Blandt de 89 personer, som modtog ledighedsydelse i Tønder i begyndelsen af 2007 er der således en stor gruppe (42 pct.), som er i fleksjob 3½ år efter, jf. figur 23. Den resterende del af målgruppen har fået bevilget førtidspension (28 pct.), modtager ledighedsydelse (13 pct.) eller er sygemeldte (7 pct.) m.v.

Set i forhold til sammenligningskommunerne har Tønder en højere andel af ledighedsydelsesmodtagere, som over tid opnår ansættelse i fleksjob. Mens 42 pct. har et fleksjob i Tønder 3½ år efter den første visitering til fleksjob, så gælder det kun ca. en tredjedel af målgruppen i sammenligningskommunerne og i hele landet, jf. figur 24.

Tilsvarende er ca. 17 pct. af målgruppen i sammenligningskommunerne og på landsplan efter 3½ år "ledige" på ledighedsydelse – mens dette kun gælder 13 pct. i Tønder.

Endelig er antallet af ledighedsydelsesmodtagere, der ender på førtidspension i løbet af 3½ år også lavere i Tønder (28 pct.) i forhold til sammenligningskommunerne og i hele landet, hvor gennemsnitligt en tredjedel af gruppen førtidspensioneres.

Samlet indikerer opgørelsen, at Tønder Kommune i perioden har haft relativt stor succes med at understøtte ledighedsmodtagere i at opnå og fastholde ansættelse i fleksjob.

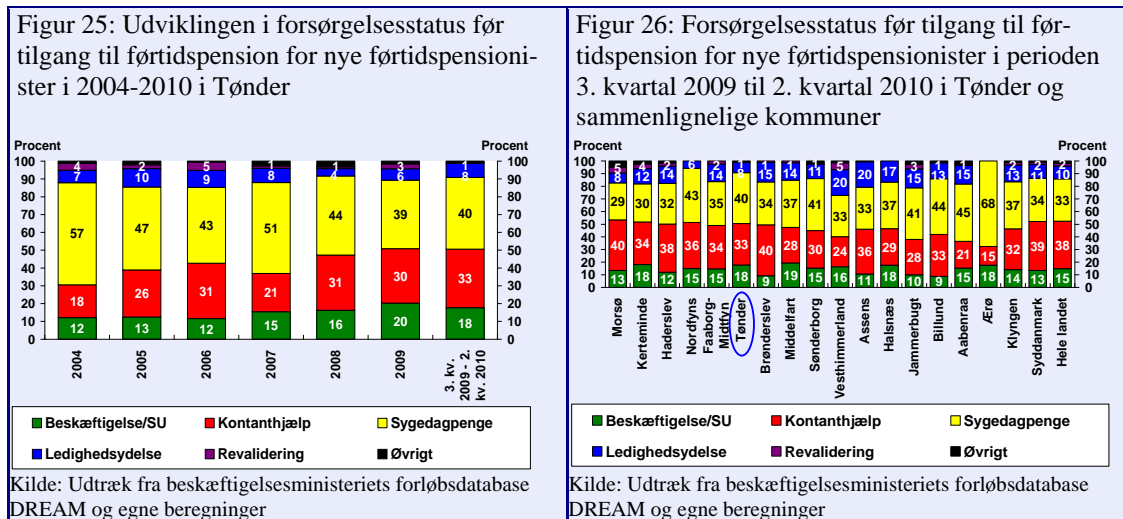
4.4. Borgernes vej til førtidspension

De fleste personer, der tilgår førtidspension kommer enten fra et forløb på kontanthjælp eller fra et forløb på sygedagpenge.

I Tønder var således 33 pct. af førtidspensionisterne på kontanthjælp og 40 pct. på sygedagpenge, inden de blev tilkendt førtidspension, jf. figur 25. Derudover kom 8 pct. fra ledighedsydelse og 18 pct. var ikke på nogen ydelse inden tilgang.

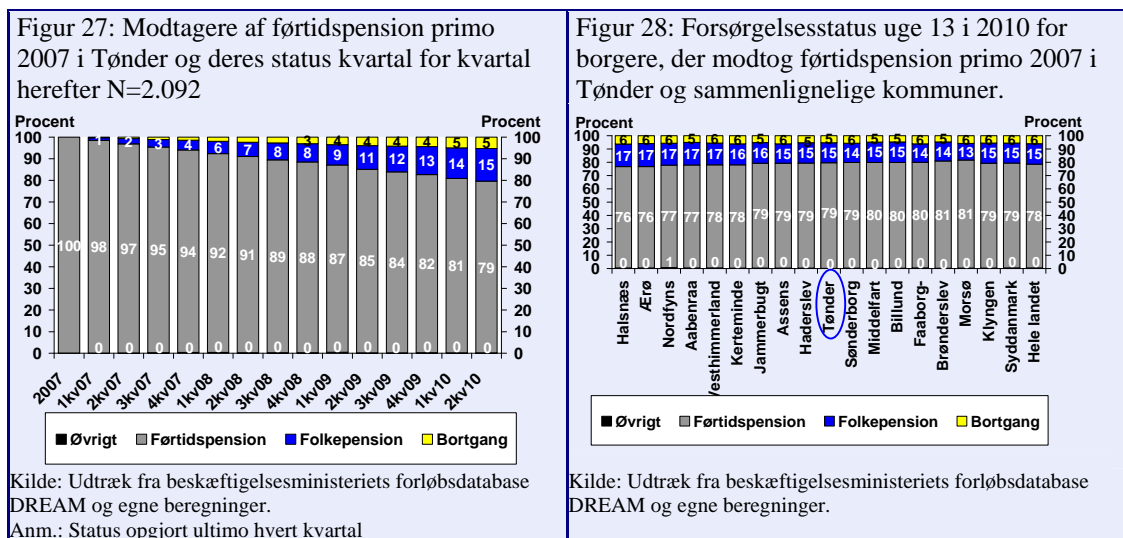
I løbet af de seneste år har andelen, der tilgår førtidspension fra kontanthjælp, været stigende i Tønder – fra det laveste niveau på 18 pct. i 2004 til et niveau på min. 30 pct. i 2008-2010, jf. figur 25.

Tilgangen fra kontanthjælp til førtidspension er lavere i Tønder end i sammenligningskommunerne og på landsplan, hvor ca. knap 40 pct. kommer fra kontanthjælp, jf. Figur 26.

Når der først er bevilget førtidspension er det yderst sjældent, at personen skifter ydelser herfra.

Blandt de ca. 2.100, som modtog førtidspension i Tønder i begyndelsen af 2007 modtager langt hovedparten (79 pct.) fortsat førtidspension 3½ år senere i 2010, jf. figur 27. Den resterende del af gruppen er enten overgået til folkepension eller er døde.

Førtidspension udgør dermed om nogen en ”permanent” ydelse, hvilket også bekræftes af, at det tilsvarende mønster også gør sig gældende i øvrige kommuner og på landsplan som helhed, jf. figur 28.

4.5. Tilgang af kontanthjælpsmodtagere

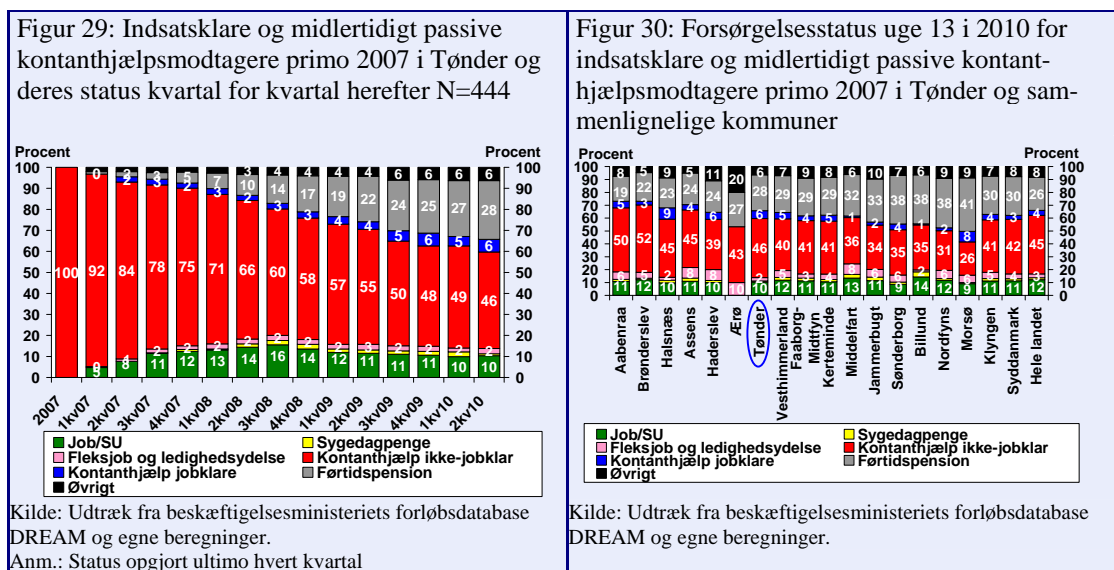
Kontanthjælpsmodtagerne udgør som nævnt 33 pct. af tilgangen til førtidspension i Tønder. For at belyse borgernes vej til førtidspension, kan der derfor med fordel ses på kontanthjælpsmodtagerne og deres bevægelser.

Her bør der i første omgang skelnes mellem de jobklare og de ikke-jobklare (indsatsklare og midlertidigt passive), idet der er stor forskel på disse gruppers tilgang til førtidspension. De jobklare overgår naturligvis kun i meget begrænset omfang til førtidspension.

For de indsatklare og midlertidigt passive er risikoen for at ende i permanent forsørgelse imidlertid væsentligt større.

I figur 29 er vist de 444 indsatklare og midlertidigt passive kontanthjælpsmodtagere i Tønder fra begyndelsen af 2007, og hvilke ydelser de er på i 3½ år senere i 2. kvartal 2010.

Efter en periode på 3½ år er knap 28 % af de oprindelige kontanthjælpsmodtagere overgået til førtidspension. Kun 10 pct. er kommet i arbejde eller uddannelse, mens den største gruppe (46 pct.) stadigvæk er på kontanthjælp, jf. figur 29.

I Tønder er det en lidt lavere andel af de ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere, som ender med at modtage førtidspension. Således ender 30 pct. af kontanthjælpsmodtagerne på førtidspension i sammenligningskommunerne mod 28 pct. i Tønder, jf. figur 30.

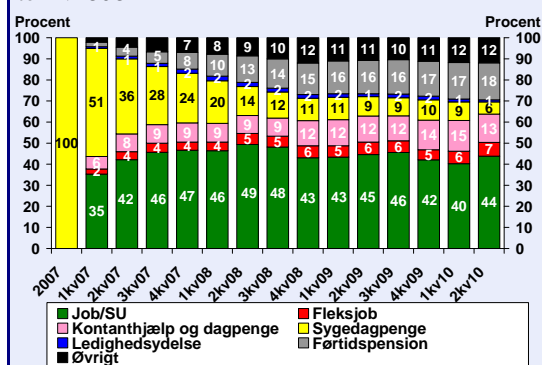
4.6. Tilgang af sygedagpengemodtagere

40 % af de borgere, der overgår til førtidspension, kommer fra et ydelsesforløb på sygedagpenge. Forløb på sygedagpenge er dermed – udover kontanthjælp – en væsentlig kilde til førtidspensionering i Tønder og i øvrige kommuner.

Blandt de ca. 800 som modtog sygedagpenge i Tønder fra begyndelsen af 2007 var der 18 pct., som 3½ år efter modtog førtidspension, jf. figur 31. Samtidig var 8 pct.

kommet i fleksjob eller modtog ledighedsydelse. Samlet set var der således 26 pct. af sygedagpengemodtagerne, som efter 3½ år var overgået til permanent offentlig forsørgelse.

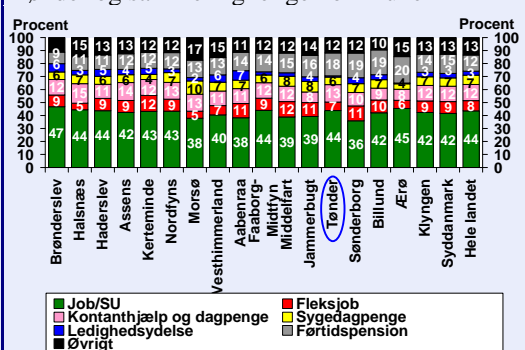
Figur 31: Sygedagpengemodtagere primo 2007 i Tønder og deres status kvartal for kvartal herefter N=808

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.

Anm.: Status opgjort ultimo hvert kvartal

Figur 32: Forsørgelsesstatus i uge 13 2010 for borgere der modtog sygedagpenge primo 2007 i Tønder og sammenlignelige kommuner

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.

Selvom der er 44 pct. af sygedagpengemodtagerne som over en årrække vender tilbage til beskæftigelse eller uddannelse, er det altså en forholdsvis stor andel, som ender på en permanent forsørgelsesydelse.

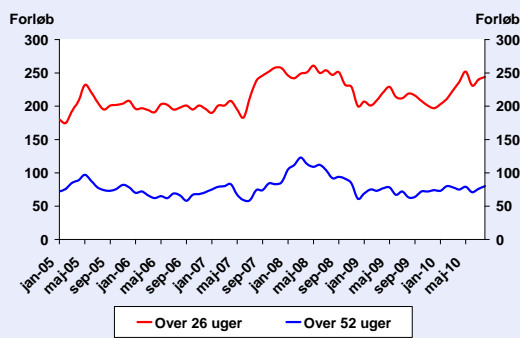
Der er tale om en udfordring, som Tønder Kommune deler med de øvrige sammenligningskommuner, hvor tilgangsmønsteret er nogenlunde det samme, idet andelen som førtidspensioneres i Tønder er en smule højere end gennemsnittet, jf. Figur 32.

For at imødegå at et stigende antal personer overgår til permanente forsørgelsesydelser er det derfor vigtigt at have fokus på at begrænse varigheden af sygedagpengeforløb. Varigheden af sygedagpengeforløb har således stor betydning for risikoen for en senere overgang til permanent forsørgelsesydelser. Jo længere forløb – desto større risiko for, at den syge overgår til permanent forsørgelse.

I Tønder er antallet af længerevarende sygedagpengeforløb steget de senere 1-2 år, jf. Figur 33. Stigningen har særligt fundet sted for forløb med en varighed over 26 uger, mens udviklingen i antallet af forløb over 52 uger har været mere jævn.

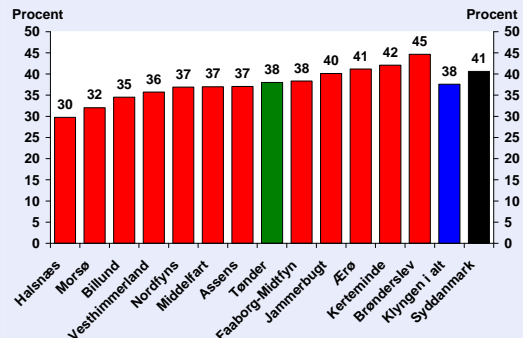
Set i forhold til sammenligningskommunerne har Tønder samme andel af længerevarende sygedagpengeforløb. Sammenlignet med gennemsnittet for hele landet har Tønder en lidt lavere andel, jf. Figur 34.

Figur 33: Antallet af sygedagpengeforløb i Tønder med en varighed på hhv. over 26 uger og over 52. Januar 2005 til august 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Igangværende forløb opgjort ultimo hver måned

Figur 34: Andelen af igangværende sygedagpengeforløb der har en varighed på mere end 26 uger. Opgjort for august 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Igangværende forløb opgjort ultimo hver måned

Det stigende antal sager med en varighed over 26 uger øger risikoen for, at der fremadrettet i Tønder kan ske en vækst i antallet af personer med langvarige sygeforløb, herunder forløb som forlænges efter 52 uger og som samtidig kan føre til en stigende tilgang til de permanente forsørgelsesydelse.

4.7. Typologier af borgere i risiko for permanent forsørgelse

For at forebygge, at borgere kommer på permanent forsørgelse, er det vigtigt at kunne tegne et billede af, hvilke grupper af borgere - der i dag er på kontanthjælp eller sygedagpenge - der typisk risikerer at ende på permanente forsørgelsesydelse. Det vil sige, hvad karakteriserer typisk de borgere, som kan være på vej mod en permanent forsørgelsesydelse.

Perspektivet er, at jo mere sikkert og tidligt kommunen kan identificere disse grupper, desto mere effektivt kan der tilrettelægges og gennemføres en indsats, der forebygger at borgerne rent faktisk ender på en permanent ydelse. Der er derfor i forbindelse med analysen udarbejdet bud på typologier for, hvad der typisk karakteriserer borgere, der er i risiko for at ende på permanente forsørgelsesydelse.

Typologierne er udarbejdet med udgangspunkt i data, som er hentet på tværs af projektkommunerne på baggrund af de registerbaserede analyser, resultaterne fra sags-gennemgangene og de gennemførte interviews - samt de målgruppe- og indsatsdrøftelser, som blev gennemført på seminar dagene.

Der er i typologierne sat fokus på at beskrive:

- Objektive karakteristika for personerne
- Barrierer i forhold til at finde ordinær beskæftigelse hos personerne
- Ressourcer i forhold til at finde ordinær beskæftigelse hos personerne

Objektive karakteristika

Der er identificeret en række objektive karakteristika, der kan medvirke til at udpege, beskrive og opdele de personer, der vil kunne komme til at modtage - eller som allerede i dag modtager - permanente offentlige forsørgelsesydelse. Objektive karakteristika er eks.: alder, køn, uddannelsesbaggrund, tidligere forsørgelse, mv.

Barrierer i forhold til at finde ordinær beskæftigelse

Der er i typologiseringen fokus på, hvilke barrierer, der gør det vanskeligt for personerne at opnå ordinær beskæftigelse. Et overblik over barrierer er vigtigt for at kun-

ne formulere hvilke resultater, der skal opnås for grupperne og for at kunne tilrettelægge en målrettet indsats. Barrierer kan typisk opstå i forbindelse med personens sygdom, men det skal i den sammenhæng bemærkes, at samme sygdom og samme diagnose kan udgøre en højest forskellig barriere for forskellige personer. Samme type af sygdom kan i forskellige sager have større eller mindre betydning for den pågældende persons arbejdsevne.

Ressourcer i forhold til at finde ordinær beskæftigelse

Udover at fokusere på barrierer fokuserer typologierne på de enkelte undergruppers ressourcer i forhold til arbejdsmarkedet og til at finde ordinær beskæftigelse. Et fokus på og et overblik over ressourcer er vigtigt for at kunne formulere hvilke resultater, der skal opnås for grupperne og for at kunne tilrettelægge en målrettet indsats. Det er via en identifikation og udvikling af borgerens ressourcer, at en truende udvikling frem mod permanent forsørgelse, skal vendes.

Ressourcer kan f.eks. være uddannelse, tidligere arbejds erfaring, faglige kompetencer, personlige og sociale kompetencer, netværk, familie og lignende, som på forskellig vis kan bringes i spil i forsøget på at åbne andre muligheder end permanent offentlig forsørgelse for undergrupperne. Også udsigten til mange år tilbage på arbejdsmarkedet betegnes som en vigtig ressource.

Bud på typologier for borgere der er i risiko for permanent forsørgelse

Med afsæt i ovennævnte overvejelser er der nedenfor beskrevet otte undermålgrupper (typologier) for, hvad der typisk karakteriserer borgere, der er i risiko for at ende på permanent forsørgelsesydelse. De otte typologier favner ikke alle situationer og er ikke gensidigt udelukkende. Der kan derfor være borgere på vej mod en permanent forsørgelsesydelse, som ikke entydigt hører til i nogen af undergrupperne eller som kan placeres i flere af grupperne.

Gruppe 1: Faglærte/ufaglærte med fysiske lidelser

Borgere i gruppen er karakteriseret ved typisk at være over 40 år, de er som regel faglærte eller ufaglærte, og de har forskellige fysiske lidelser, som oftest hænger sammen med nedslidning i deres hidtidige erhverv.

Undergruppen indeholder mange sygedagpengemodtagere, og der tegner sig et billede af denne undergruppe som personer, der enten har haft hårdt, fysisk krævende arbejde igennem en længere årrække eller personer, som har været igennem et længere sygeforløb.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Faglærte/ufaglærte • Etnisk dansk baggrund • 40 år eller ældre • Kommer fra job • Er på sygedagpenge 	<ul style="list-style-type: none"> • Fysisk nedslidte • Lidelser i bevægeapparatet • Sygdomme i de indre organer eller andre alvorlige fysiske sygdomme • Psykiske vanskeligheder støder til efter en periode med sygdom • Svære at motivere til jobskift eller uddannelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Lang erhvervs erfaring • Uddannelse • Netværk på arbejdsmarkedet • Positiv arbejdsidentitet • Godt personligt netværk, (men ikke nødvendigvis støtte i familien til udvikling)

Analysen tyder på, at en stor tilgang til permanente forsørgelsesydelse kommer fra denne gruppe. I sags gennemgangen udgjorde gruppen af personer med lidelser i bevægeapparatet som hoveddiagnose halvdelen.

Gruppe 2: Kvinder med diffuse træthed- og smertelidelser eller depression

Gruppen består af kvinder over 30 år, der lider af angst, depression, stress eller diffuse smertelidelser.

Denne gruppe anslås at udgøre omkring en femtedel af alle sager i sags gennemgangen - med forbehold for, at indberetningerne er præcise i forhold til det forholdsvist omfattende diagnoseskema, som blev anvendt. I alt var der 29 % af sagerne, hvor hoveddiagnosen angaves at være ”psykiske lidelser”, hvori den her gennemgåede gruppe indgår.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Kvinder over 30 år • Har ofte haft en ustabil tilknytning til arbejdsmarkedet gennem flere år • Er ofte på sygedagpenge med forudgående ledighed 	<ul style="list-style-type: none"> • Angst/ depression • Stress og nervøse tilstande • Personlig usikkerhed • Diffuse smertelidelser/ fibromyalgi • Kan være ofre for mobning • Ønsker at få lov at være i fred og er ikke motiveret for aktivitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Har ofte uddannelse • Har haft erhvervsmæssig tilknytning og kender spillereglerne på en arbejdsplads • Har familie, men ikke nødvendigvis støtte til udvikling • De yngste i gruppen har potentielt mange år tilbage på arbejdsmarkedet • Stiller høje krav til arbejdets udførelse og kvalitet

Diffuse træthed- og smertelidelser eller depression lægges i langt højere grad til grund for førtidspensionering af kvinder end mænd. Kun 8 mænd fik tilkendt førtidspension på baggrund af diagnosticeret fibromyalgi i 2007-2008, imens antallet af tilkendelser til kvinder på samme grundlag var 404. Samme kønsmæssige forskel kan – om end i mindre udpræget grad - ses i diagnoserne for emotionel ustabilitet, angsttilstand, mv.¹

I interviews og på seminardagen blev gruppen karakteriseret som svær at udvikle og gennemføre tilbud til – blandet andet, fordi tilbuddet kræver et veludviklet samarbejde med behandlingssystemet. Det blev i den sammenhæng bemærket, at gruppen ofte ”fredes” i behandlingssystemet i forhold til en beskæftigelsesrettet indsats, og at der i øvrigt er lange ventetider på psykologbehandling for f.eks. angst og stress.

Personerne i målgruppen vil ofte ikke være tilskyndet til aktivitet og udvikling af deres beskæftigelsesmæssige ressourcer af andre end jobcentret. Måske næsten tvært i mod – personen selv, familien, behandlingssystemet og eventuelt den faglige organisation vil ofte anse forslag og krav om aktivitet som nytteløse og krænkende.

¹ DA: Førtidspension og fleksjob, juni 2009, s. 24

Gruppe 3: Indvandrere med anden etnisk baggrund end dansk

Gruppen er karakteriseret ved at bestå af indvandrere i aldersgruppen 30-60 år med lange perioder på kontanthjælp, typisk uden uddannelse, dårlige danskundskaber, begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet og forskellige psykiske lidelser.

Der er i sagsgennemgangen ikke fokuseret specifikt på etnicitet. Men personer med anden etnisk baggrund end dansk fylder i antallet af nytilkendegivelser af førtidspension, og i de gennemførte interviews er det klarlagt, at denne gruppe ”fylder” i forhold til, hvem der vurderes at være i risiko for permanent forsørgelse.

Det angives derudover i interviewene, at der ikke findes helt relevante tilbud til undergruppen. Tilbud skal være fokuseret på at overkomme såvel personens eventuelle smerteklager og en manglende motivation.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Fra 30-60 år • Indvandrere med anden etnisk baggrund end dansk (både vestlig og ikke-vestlig) • Over 5 år på kontanthjælp • Flest kvinder	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen uddannelse eller grundskole/ ungdomsuddannelse som højeste uddannelse • Stress/nervøsitet eller angst/depression – evt. smerteklager • Dårlige danskundskaber • Begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet i DK • Ingen positiv arbejdsidentitet – ser ikke sig selv som en del af arbejdsmarkedet • Klientgørelse, følgevirkninger af langvarige sagsforløb	<ul style="list-style-type: none"> • Familie og netværk – men ofte begrænset støtte til udvikling • En vis erhvervsmæssig tilknytning • De yngste i gruppen har potentielt mange år tilbage på arbejdsmarkedet

Gruppe 4: Mænd med misbrugsproblemer

Gruppen er karakteriseret ved at bestå af mænd – oftest over 40 år - med misbrug af alkohol og/eller stoffer og typisk længere forløb på offentlig forsørgelse.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Faglærte/ufaglærte – sjældent højere uddannet • Etnisk dansk baggrund • 40 år eller ældre • En del kommer fra en skiftende erhvervsmæssig karriere med mange afbrudte beskæftigelsesforhold • Er på kontanthjælp • Misbrug af alkohol og/eller stoffer	<ul style="list-style-type: none"> • Misbrug som efterhånden er uforeneligt med job • Fysisk og psykisk nedslidte • Psykiske vanskeligheder støder til efter en periode på offentlig forsørgelse • Evt. sygdomme i de indre organer eller andre alvorlige fysiske sygdomme • Isolation - beskæftigelsesmæssigt og personligt	<ul style="list-style-type: none"> • En vis erhvervserfaring • Evt. uddannelse • Har i starten af forsørgelsesperioden bevaret et netværk på arbejdsmarkedet • Har i udgangspunktet en positiv arbejdsidentitet • Har indledningsvis et personligt netværk, hvor normen er, at man er i job

Misbrugsproblemer danner baggrund for førtidspensionering af væsentligt flere mænd end kvinder. I 2007-2008 var tallene for førtidspensionering på grundlag af

skadeligt forbrug af alkohol, blandingsmisbrug og alkoholafhængighed således hhv. 752 for mænd og 245 for kvinder².

Data om gruppens størrelse er ikke identificerbare i sagsgennemgangen, men forhold til de gennemførte interviews trænger gruppen sig en smule på som en, der fylder en del og/eller mangler tilbud.

Gruppe 5: Unge med psykiske lidelser, eksklusiv psykotiske lidelser

Gruppen er karakteriseret ved at bestå af unge under 30 år med psykiske lidelser (eksklusiv psykotiske lidelser), de er ofte faldet fra uddannelse, har et begrænset netværk, har begrænset erfaring fra arbejdsmarkedet, og der er ofte en grad af misbrug.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Under 30 år gamle • Lever ofte isoleret • Er ofte faldet ud af uddannelsessystemet uden at have færdiggjort en uddannelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Ramt af psykiske lidelser - eksklusiv psykotiske lidelser • Ingen eller meget begrænset erfaring fra arbejdsmarkedet • En vis grad af misbrugsproblemer • Begrænset selvtillid 	<ul style="list-style-type: none"> • Interesser, der kan opdyrkes og føres over i egentlig uddannelse • Har ofte gennemført en gymnasial uddannelse • Har mange år tilbage på arbejdsmarkedet

Gruppen af unge med psykiske lidelser er særligt interessant ud fra et ressourcemæssigt perspektiv, fordi personerne i den potentielt har mange år tilbage på arbejdsmarkedet. Gruppen er kun meget svagt repræsenteret i de registerbaserede analyser – der er få unge på permanente ydelser, og de, der får en sådan ydelse, har enten alvorligere psykiske lidelser eller er psykisk udviklingshæmmede.

Omvendt fylder denne gruppe af unge en del i bevidstheden i jobcentret, fordi perspektiverne for gruppen er negative.

Det angives i de gennemførte interviews, at der mangler behandlingstilbud i sundhedssystemet, som kan modtage gruppen, og som kan kombineres med en beskæftigelsesmæssig indsats.

Gruppe 6: Flygtninge med posttraumatisk stresslidelse (PTSD)

Personerne i gruppen har i mange tilfælde erfaring fra arbejdsmarkedet i såvel Danmark som hjemlandet (gælder f.eks. flygtninge fra Ex-Jugoslavien). Disse kan, efter at have fungeret godt i årevis, blive invalideret af PTSD, udløst af relativt banale hændelser såsom mindre arbejdsulykker.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Har haft flygtningestatus 	<ul style="list-style-type: none"> • Posttraumatisk stress – eller lignende lidelse, hvor tidligere belastninger invaliderer personen efterfølgende 	<ul style="list-style-type: none"> • Ofte mangeårig tilknytning til arbejdsmarkedet – såvel i hjemlandet som i Danmark

²

Ankestyrelsen: Før tidspensioner: Årsstatistik 2009, s. 27

		<ul style="list-style-type: none"> • Gode danskundskaber • Ofte et velfungerende socialt netværk
--	--	--

Denne undermålgruppe beskrives i de gennemførte interviews som meget vanskelige at arbejde med i forhold til at vende en truende udvikling frem mod en permanent forsørgelsesydelse. De pågældende personer kan ikke mobilisere deres ressourcer, og behandlingsmulighederne er sparsomme, ligesom der er lang ventetid, som der generelt er for personer med psykiske lidelser.

Gruppe 7: Personer med svære sindslidelser

Gruppen består af personer med svære sindslidelser og adskiller sig blandt andet på den måde fra gruppe 5. Personerne i gruppen er ofte unge og familien og den unge har ofte tidligere haft sag i familieafdelingen. De fleste i gruppen har haft deres lidelse siden barndommen. Ankestyrelsen fandt i 2009, at 4 ud af 5 unge, som får tilkendt førtidspension, får det på baggrund af en psykisk lidelse³.

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Er ofte unge og sag kommer typisk fra Familieafdelingen • Har diagnose på en psykisk sygdom inden det fyldte 18. år 	<ul style="list-style-type: none"> • Psykisk sygdom, f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> ○ Psykoser ○ Bipolar sygdom (maniodepressiv sygdom) • Skizofreni 	<ul style="list-style-type: none"> • Mange år tilbage på arbejdsmarkedet

Gruppen er sparsomt repræsenteret i sagerne i sagsgennemgangen. Gruppen vurderes imidlertid at være meget vanskelig at gennemføre en beskæftigelsesmæssig indsats for, før en behandling er igangsat og er virksom. Også for denne gruppe er det en udfordring for jobcentret, at behandlingstilbuddene vurderes at være sparsomme.

Gruppe 8: Unge med alvorligt fysisk og/ eller psykisk handicap

Karakteristika	Barrierer	Ressourcer
<ul style="list-style-type: none"> • Helt unge med handicap, der åbenlyst gør dem ude af stand til at forsørge sig selv 	<ul style="list-style-type: none"> • Alvorlige fysiske og psykiske handicaps: <ul style="list-style-type: none"> ○ Infantil autisme ○ Downs syndrom ○ Udviklingshæmning ○ Dissemineret sclerose • Hjerneskader, mv. 	<ul style="list-style-type: none"> • Støttende, personligt netværk

Gruppen vurderes ikke at have potentiale i forhold til at opnå erhvervmæssig tilknytning.

³

Ankestyrelsen: Førtidspensioner: Årsstatistik 2009, s. 27

5. Jobcentrets indsats for at begrænse permanent forsørgelse

På baggrund af ovenstående afsnit sættes i det følgende fokus på jobcenterets indsats for at begrænse tilgangen af borgere til de permanente forsørgelsesydelse. Indsatsen er belyst gennem den registerbaserede analyse og udvalgte data fra sags gennemgangen, interviews og de afviklede seminarer.

Sags gennemgangen er af rapporteret i sin helhed i et særskilt notat af den 20. december 2010: "Permanente forsørgelses ydelser i Jobcenter Tønder – opsamling af sags gennemgang og interviews".

De samlede analyse- og udviklingsaktiviteter viser følgende hovedresultater:

Erhvervsrettet indsats - aktivering og tilbud

- Tønder Kommune ligger lidt højere end sammenligningskommunerne i forhold til anvendelsen af virksomhedsrettede aktiveringsforløb til kontanthjælpsområdet og på sygedagpengområdet.
- I forhold til de borgere, som tilkendes en permanent ydelse anvendes virksomhedsrettede tilbud mindre end for øvrige borgere, og der er færre deltidssygemeldinger
- Tønder Kommune ligger en smule under landsgennemsnittet i forhold aktiveringsgrad for de indsatsklare kontanthjælpsmodtagere og sygedagpengmodtagere
- Analyse- og udviklingsinitiativerne viser, at de eksisterende tilbud og metoder ikke altid i tilstrækkelig omfang matcher alle grupper af borgere, der er i risiko for permanent forsørgelses ydelser. Sags gennemgangen viser også en tendens til, at nogle borgere er uden tilbud i forholdsvis lange perioder, og der er peget på, at der mangler tilbud til visse typer af borgere – herunder de unge samt de svagere kontanthjælpsmodtagere
- Tønder Kommunes brug af delvise raskmeldinger til sygedagpengmodtagere er stigende og ligger lidt over gennemsnittet for hele landet og sammenligningskommunerne
- Tønder Kommune tilkender i forholdsvis stort omfang førtidspension uden en forudgående arbejdsmarkedsrettet foranstaltning

Sagsbehandling, samarbejde og koordination

- De samlede analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at der ikke altid sker en tilstrækkelig tidlig identifikation og indsats for de borgere som er i risiko for at ende på permanent forsørgelse
- De samlede analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at sagsbehandlingen kan svækkes af, at der er for megen fokus på borgernes barrierer og begrænsninger – og for lidt fokus på borgerens udviklingsmuligheder og potentiale. Analysen fra sags gennemgangen viser samtidig, at mange af de borgere der ender på permanente forsørgelses ydelser har en række ressourcer. Eksempelvis har en meget stor gruppe af de sygedagpengmodtagere, som ender på en permanent ydelse, en forudgående uddannelse og lang erhvervs erfaring
- De samlede analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at Tønder Kommune relativt sjældent tilbyder de borgere, der ender på en permanent ydelse, støtte til hjælpemidler, arbejdsredskaber, personlig assistance og lignende, mens det endnu er en mulighed. D.v.s. før sagsbehandlingen tydeligvis begynder at rette sig mod bevilling af en permanent forsørgelses ydelse
- Analysen viser, at der i en række situationer er problemer med at få den beskæftigelsesrettede indsats i jobcentret til at køre parallelt med en udredning og behandling i sundhedssystemet – sygehuse, speciallæger, psykologer, praktiserende læger

5.1. Arbejdsmarkedsrettede tiltag forud for førtidspension

I tabel 5 nedenfor er vist en oversigt over de foranstaltninger, som Tønder Kommune har igangsat umiddelbart inden en førtidspensionering. Opgørelsen er baseret på kommunens egne indberetninger til Ankestyrelsen.

Tabel 5: Fordeling af arbejdsmarkedsrettede foranstaltninger til førtidspensionister umiddelbart inden tilkendelsen af førtidspension

Arbejdsmarkedsrettede foranstaltninger	Tønder				2010	
	2007	2008	2009	2010	Klyngen	Hele landet
Ingen foranstaltninger	37%	42%	28%	39%	22%	24%
Arbejdsprøvning	46%	38%	28%	24%	20%	23%
Erhvervsmodnende/afklarende aktiviteter	2%	4%	9%	9%	7%	9%
Uddannelse som foranstaltning	0%	3%	4%	6%	3%	2%
Optræning hos arbejdsgiver	0%	1%	3%	4%	3%	4%
Hjælp til selvstændig virksomhed	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Fleksjob	6%	9%	14%	9%	13%	11%
Skånejob	2%	0%	0%	0%	0%	0%
Beskyttet beskæftigelse	0%	0%	2%	1%	1%	0%
Aktivering - lov om socialpolitik	2%	0%	2%	0%	3%	4%
Aktivering - lov om arbejdsmarkedspolitik	1%	0%	6%	3%	10%	10%
Aktivering - lov om integration	1%	0%	1%	0%	0%	0%
Andre foranstaltninger	3%	1%	4%	4%	18%	12%

Kilde: Tal fra Ankestyrelsen og egne beregninger

Anm.: Tallet for 2010 er beregnet som et gennemsnit af 1. og 2. kvartal.

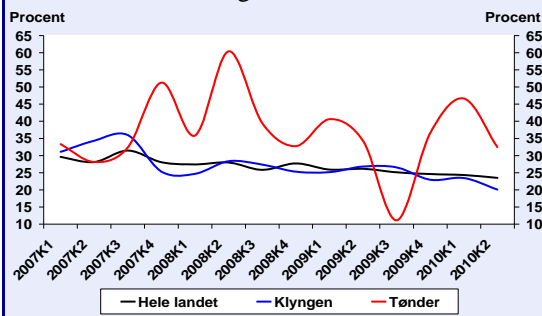
De hyppigste foranstaltninger, som igangsættes i Tønder Kommune er arbejdsprøvning, erhvervsmodnende/afklarende aktiviteter og fleksjob jf. tabel 5. I forhold til sammenligningskommunerne og landsgennemsnittet benytter Tønder i højere omfang arbejdsprøvning og erhvervsmodnende/afklarende aktiviteter, men gengæld i mindre omfang fleksjob og i markant mindre omfang aktivering samt andre foranstaltninger.

For ca. 39 pct. af nytilkendelserne til førtidspension i Tønder, gælder det, at der ikke blev foretaget nogen arbejdsmarkedsrettede foranstaltninger umiddelbart inden tilkendelsen. Dette niveau er markant højere end landsgennemsnittet og gennemsnittet i sammenligningskommunerne, der ligger på henholdsvis 24 og 22 pct.

Selvom der kan være situationer, hvor en førtidspensionering kan gennemføres uden forudgående foranstaltninger – f.eks. ved meget livstruede borgere – så må det vurderes som uhensigtsmæssigt, at der så meget sjældnere gennemføres foranstaltninger forud for en gennemførelse af pension i Tønder end i øvrige kommuner.

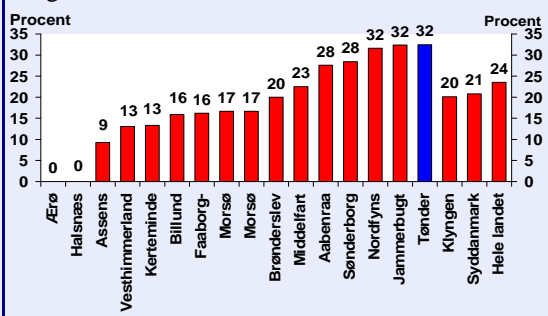
Andelen af førtidspensionister, der ikke blev omfattet af arbejdsmarkedsrettede foranstaltninger, har været svingende, men generelt højt i Tønder de seneste par år – med et niveau som var højest med 60 pct. i 2008 og lavest med 11 pct. i 2009, jf. figur 35.

Figur 35: Udviklingen i andelen af tilkendelser til førtidspension uden nogen arbejdsmarkedsrelaterede foranstaltninger

Kilde: Tal fra Ankestyrelsen og egne beregninger

Figur 36: Andel af tilkendelser til førtidspension uden nogen arbejdsmarkedsrelaterede foranstaltninger 2. kv. 2010

Kilde: Tal fra Ankestyrelsen og egne beregninger

Sammen med Nordfyns Kommune og Jammerbugten har Tønder samtidig den højeste andel af nye førtidspensionister, som ikke har oplevet arbejdsmarkedsrettede foranstaltninger, blandt sammenligningskommunerne. Til sammenligning er klyngens gennemsnit på 20 pct., jf. figur 36.

5.2. Aktive tilbud til modtagere af ledighedsydelse

Et andet vigtigt fokus i jobcenterets indsats for at reducere tilgangen til førtidspension er, at understøtte fleksjobvisiterede i at opnå ansættelse og fastholde et fleksjob.

Det er således centralt, at ledighedsydelsesmodtagere, som mangler et fleksjob, ikke oplever længerevarende passive ydelsesforløb, hvilket kan øge risikoen for at den enkelte øger afstanden til arbejdsmarkedet og nærmer sig en situation med førtidspension.

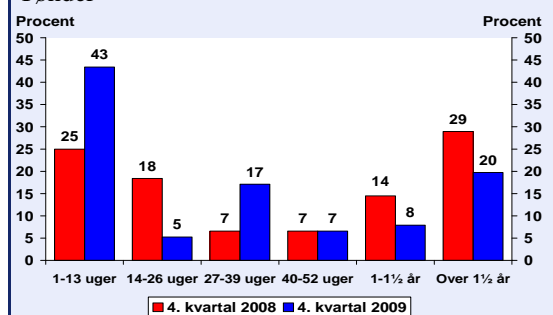
I forhold til sammenligningskommunerne har Tønder Kommune set over en årrække en forholdsvis høj andel af de fleksjobvisiterede, som ansættes i et fleksjob, jf. afsnit 4.3. oven for.

Indsatsen i forhold til modtagere af ledighedsydelse handler om at nedbringe varigheden af forløbene og sikre at modtagerne kommer i fleksjob. Målet er at fastholde modtagernes tilknytning til arbejdsmarkedet.

I 2009 er forløbene i Tønder Kommune generelt blevet en betragtelig del kortere end de var i 2008, jf. figur 37. I 2009 er det således 43 pct. af forløbene, der varede mindre end 13 uger mod 25 pct. i 2008.

Samtidig er der kommet færre af de længste forløb, der varer over 1 år i 2009.

Figur 37: Varighed af forløb på ledighedsydelse i Tønder

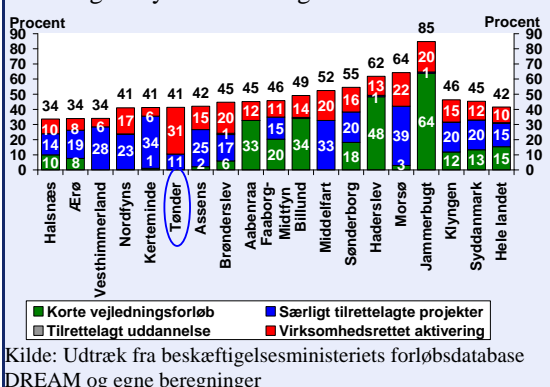

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger.

Den positive udvikling står i kontrast til den konjunkturelle situation i perioden, hvor finanskrisen ellers har gjort det vanskeligere at blive ansat i og at fastholde fleksjob.

I Tønder Kommune aktiveres ledighedsydelsesmodtagerne i 41 pct. af ydelsesperioden, jf. figur 38. Det er en lidt lavere aktiveringsgrad end gennemsnittet i både sammenligningskommunerne og hele landet.

Figur 38: Aktiveringsgrad og type af aktivering for ledighedsydelsesmodtagere

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger

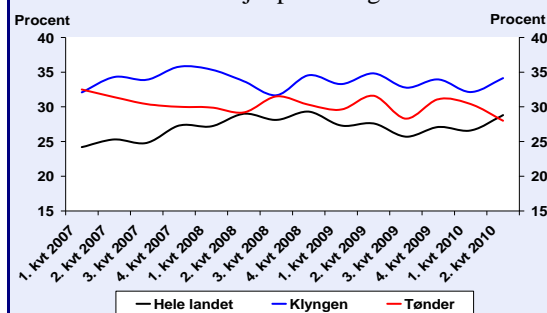
Aktiveringen af ledighedsydelsesmodtagerne vurderes særligt at kunne give gode resultater, hvis aktiveringen involverer forløb på virksomheder. I Tønder er ledighedsydelsesmodtagerne i virksomhedsrettet aktivering i 31 pct. af ydelsesperioden. Det er væsentligt højere end gennemsnittet i sammenligningskommunerne og i landet som helhed.

5.3. Indsatsen for indsatsklare kontanthjælpsmodtagere

Indsatsen for kontanthjælpsmodtagere, der er i risiko for at overgå til permanent forsørgelse, handler i høj grad om via aktive tilbud at bidrage til at den enkelte kommer tættere på arbejdsmarkedet. Indsatsen er samtidig rettet mod den del af kontanthjælpsmodtagere, som typisk har en længere vej tilbage til arbejdsmarkedet, dvs. de indsatsklare kontanthjælpsmodtagere.

I Tønder har aktiveringsgraden i forhold til indsatsklare kontanthjælpsmodtagere været relativt stabil siden 2007, jf. figur 39.

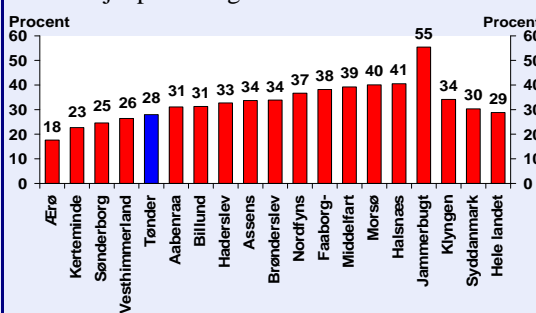
Figur 39: Udviklingen i aktiveringsgraden for indsatsklare kontanthjælpsmodtagere

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Aktiveringsgraden for klyngen er beregnet som et simpelt gennemsnit

Figur 40: Aktiveringsgraden for indsatsklare kontanthjælpsmodtagere 2. kv. 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Aktiveringsgraden for klyngen er beregnet som et simpelt gennemsnit

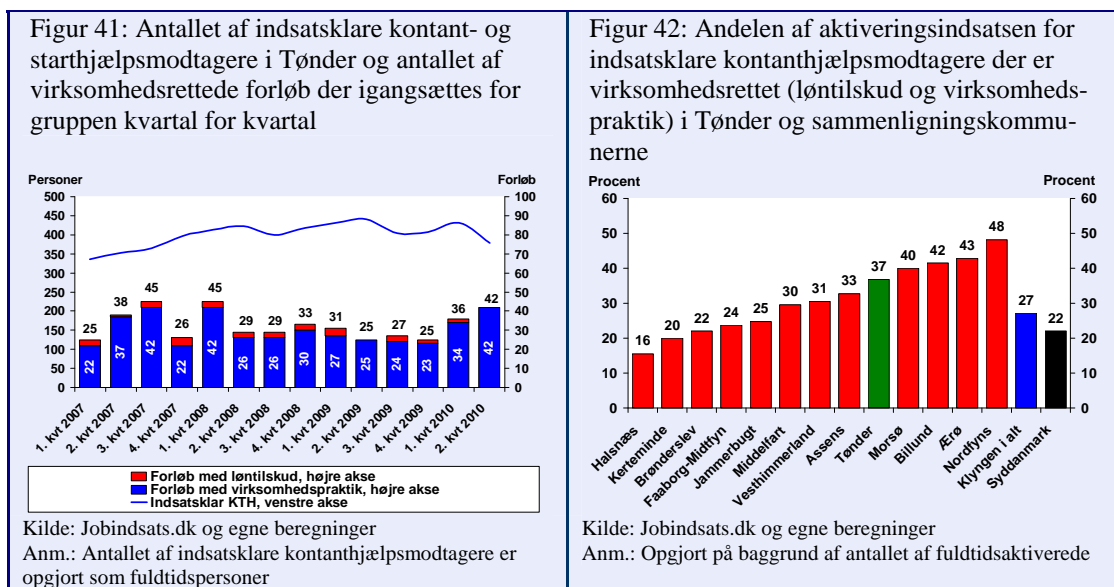
Aktiveringsgraden er lavere i Tønder end i hovedparten af sammenligningskommunerne og på landsplan, jf. figur 40. Der er dermed et potentiale for at øge aktiveringsgraden for de indsatsklare kontanthjælpsmodtagere.

Erfaringer viser, at virksomhedsrettede forløb har de bedste resultater i forhold til at bringe den enkelte tættere på arbejdsmarkedet. I Tønder er antallet af virksomhedsrettede forløb steget i den seneste årsperiode, jf. Figur 41. Samtidig er antallet af

indsatsklare kontanthjælpsmodtagere steget en lille smule i perioden. Udfordringen fremadrettet for Tønder Kommune er således fortsat at udbygge omfanget af virksomhedsrettede tilbud til målgruppen.

Det ses ligeledes, at Tønder Kommune ligger en del højere end både klynge- og regionsgennemsnittet i forhold til andelen af den virksomhedsrettede aktivering, jf. Figur 42.

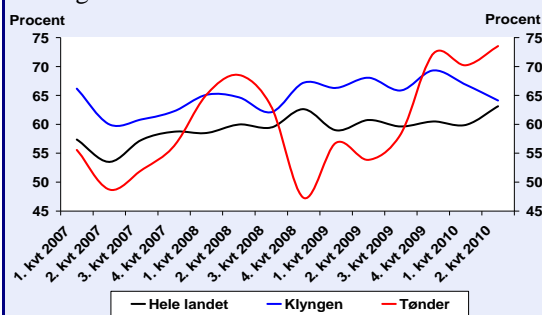

I indsatsen for kontanthjælpsmodtagerne er det også centralt, at jobcentret sikrer, at den enkelte borger mødes tidligt i forløbet med aktive tilbud. Om borgerne bliver mødt tidligt med tilbud kan illustreres ved at se på, hvor mange tilbud, der lever op til kravene om rettidighed.

I Tønder er 74 pct. af tilbuddene til indsatsklare kontanthjælpsmodtagere rettidige, jf. figur 43. Andelen har siden 1. kvartal 2010 været større i Tønder end i sammenligningskommunerne og landet som helhed, efter at kommunen i det foregående år har ligget efter begge parter på dette punkt og tilmed har været nede på en andel på under 50 pct.

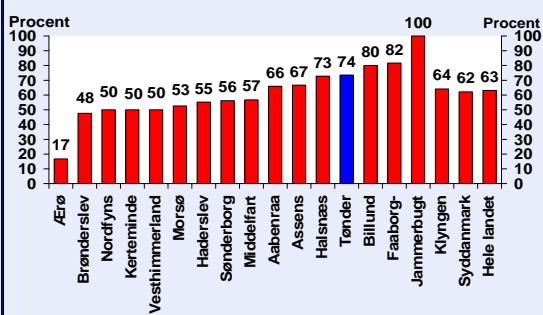
Blandt sammenligningskommunerne er det kun i Billund, Faaborg-Midtfyn og Jammerbugt Kommune, at rettidigheden er højere end i Tønder, jf. figur 44.

Figur 43: Udviklingen i andelen af første tilbud til indsatsklare kontanthjælpsmodtagere, der er rettidige

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Figur 44: Andelen af første tilbud til indsatsklare kontanthjælpsmodtagere, der er rettidige 2. kv. 2010

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

For så vidt angår sagsgennemgangen uddyber denne visse af de ovennævnte data. Sagsgennemgangen viser således, at

- Kontanthjælpsmodtagere, som får tilbud, er i gennemsnit i tilbud i omkring halvdelen af den tid, der går fra de indleder kontanthjælpsforløbet, til de slutter på en permanent forsørgelse
- Efter afslutningen af det første tilbud i forsørgelsesforløbet går der i gennemsnit 41 uger med passivitet, før kontanthjælpsmodtageren deltager i et tilbud igen
- Gennemsnitslængden af et tilbud 19 uger
- Virksomhedsrettede forløb til de kontanthjælpsmodtagere, der ender på en permanent ydelse, anvendes sjældent.

5.4. Indsatsen for sygedagpengemodtagere

Jobcenterets indsats for at begrænse varigheden af sygedagpengeforløb og sikre at sygemeldte opnår en hurtig og gradvis tilbagevenden til beskæftigelse har stor betydning for tilgangsmønstret til de permanente ydelser.

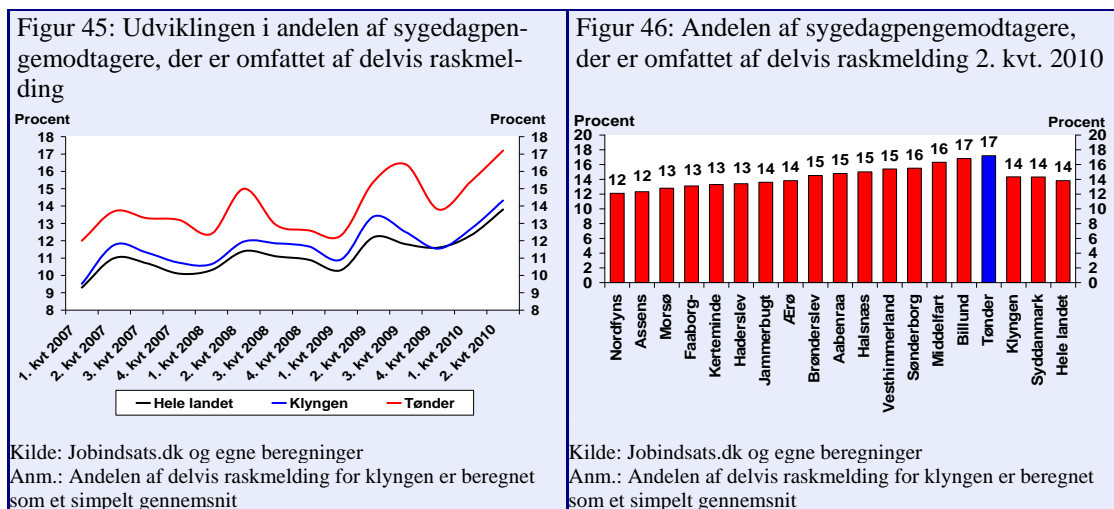
En væsentlig andel af de borgere, som ender i en situation med en fleksjobvisitering eller førtidspension har et (længerevarende) sygedagpengeforløb forud, jf. i øvrigt afsnit 4.6.

I indsatsen for at nedbringe varigheden af sygeforløb og sikre en hurtigere og holdbar tilbagevenden til beskæftigelse er der gode erfaringer med at anvende delvis raskmelding. En delvis raskmelding kan fastholde sygedagpengemodtagerens tilknytning til arbejdsmarkedet, og det øger sandsynligheden for, at den sygemeldte vender tilbage til ordinær beskæftigelse.

I de seneste tre år har andelen af sygedagpengemodtagere, der har været omfattet af delvis raskmelding, været stigende, jf. figur 45. Samtidig har Tønder i hele perioden haft en højere anvendelse af delvis raskmelding end gennemsnittet i sammenligningskommunerne og i landet som helhed.

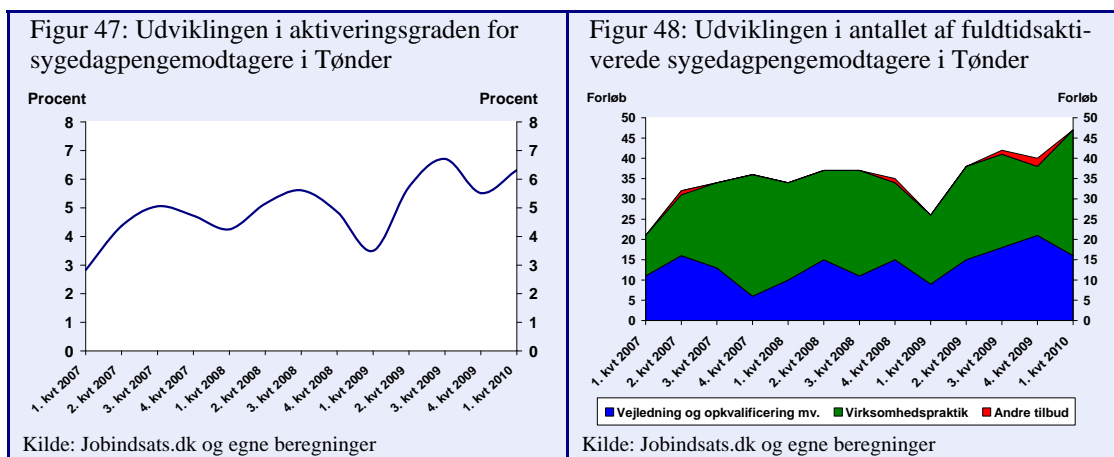
I 2. kvartal 2010 har Tønder således en anvendelse af delvis raskmelding, der, sammen med Billund, ligger øverst blandt sammenligningskommunerne og også højere end landsgennemsnittet, jf. figur 46.

De procentvise forskelle kan kommunerne imellem kan synes små, men bør samtidig ses i lyset af, at det samlede antal sygedagpengeforløb i de pågældende kommuner har et omfang på flere tusinde forløb og personer.

Et andet vigtigt redskab til at imødegå udviklingen af langvarige sygedagpengeforløb er iværksættelse af aktive – gerne virksomhedsrettede - tilbud, som skal medvirke til at forhindre, at den enkelte borgers sygeforløb fører til passivitet og marginalisering.

I de seneste år har aktiveringsgraden for sygedagpengemodtagere i Tønder Kommune været stigende, jf. Figur 47. Samtidig har der været en udvikling, hvor der i stigende grad tilbydes virksomhedsrettet aktivering til sygemeldte, jf. Figur 48.

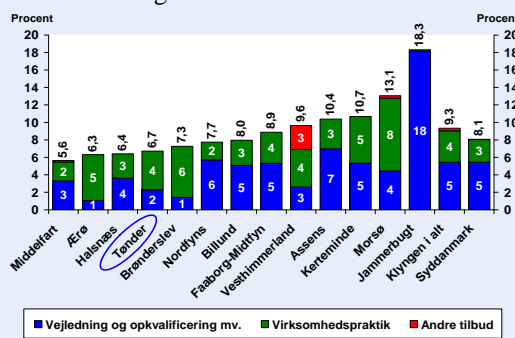

Set i forhold til sammenligningskommunerne og landet som helhed har Tønder Kommune et lavere omfang af aktivering for sygedagpengemodtagere, men en højere andel af virksomhedsrettede forløb, jf. figur 49.

Der vurderes således at være et potentiale i Tønder Kommune for at øge den aktive indsats på sygedagpengeområdet, herunder især at øge omfanget af delvise raskmeldinger, med henblik på at imødegå udviklingen med et stigende antal længerevarende sygedagpengeforløb.

For så vidt angår sagsgennemgangen uddyber denne ovennævnte data. Sagsgennemgangen viser således, at:

Figur 49: Aktiveringsgraden for sygedagpengemodtagere 1. kvartal 2010 fordelt efter redskabsfordeling

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

- Sygedagpengemodtagerne er i gennemsnit i tilbud i omkring halvdelen af den tid, der går, fra de indleder sygedagpengeforløbet, til de slutter på en permanent forsørgelse
- Sygedagpengemodtagerne får typisk tilbud om arbejdsprøvning, inden de slutter på en permanent ydelse
- Der anvendes kun i mindre omfang delvise raskmeldinger og rundbordssamtaler i de sygedagpengesager, hvor borgeren efterfølgende slutter på en permanent ydelse

5.5. Øvrige data om indsatsen fra sagsgennemgangen

Sagsgennemgangen har som nævnt omfattet en opsamling af en række data om den gennemførte sagsbehandling i sager, som er endt med tilkendelse af en permanent ydelse. Til uddybning af afsnit 5 om jobcentrets indsats har sagsgennemgangen peget på en række indsats- og sagsbehandlingsmæssige forhold, som kort skal refereres her:

- **Begrænset dialog med andre forvaltninger og afdelinger om parallel indsats**
  - Der er i sager, som i udgangspunktet synes at omfatte både beskæftigelsesmæssige, sociale, sundhedsmæssige og familiemæssige problemstillinger ikke altid samarbejde mellem jobcentret og andre relevante afdelinger i Tønder Kommune
- **De handicapkompenserende ydelser er sjældent anvendt i sager, der ender med en permanent forsørgelse**
  - Der findes i lovgivningen en række muligheder for at yde særlig støtte til personer, som skal opnå tilknytning til arbejdsmarkedet, eller som ønsker at fastholde deres tilknytning til arbejdsmarkedet, og som har en permanent lidelse. Disse muligheder anvendes ikke ofte i Tønder Kommune i forhold til de borgere, som ender på en permanent ydelse
- **Job- og opfølgingsplaner anvendes konsekvent**
  - Det kan konstateres, at sagsbehandlingen i Tønder Kommune konsekvent tager udgangspunkt i en lagt job- og opfølgingsplan
- **Faglig sparring anvendes konsekvent**
  - Tilsvarende anvendes faglig sparring konsekvent i forhold til sagsarbejdet

6. Potentialer for udvikling af indsatsen i Tønder

I dette afsluttende afsnit peger rapporten på en række potentialer og strategiske og operationelle overvejelser om udvikling af den fremtidige indsats for at begrænse antallet af personer, som forsørges permanent via en offentlig ydelse.

Der er ikke udsigt til, at antallet af personer på permanente forsørgelsesydelse i Tønder Kommune vil stige i noget videre omfang – med en fastholdelse af niveauet - i de kommende år.

Det betyder, at Tønder Kommune kan forhindre, at flere borgere forlader arbejdsstyrken til permanent forsørgelse og forhindre, at en gruppe af borgere vil blive marginaliseret i forhold til arbejdsmarkedet på grund af overgang til permanente ydelser. Dette gunstige udgangspunkt kan formentlig fastholdes med en videreudvikling og udbygning af indsatsen .

En fremskrivning på baggrund af udviklingen i den forudgående periode viser derudover, at udgifterne på området kan reduceres yderligere i de kommende år med en reduktion i antallet af tilkendelser af permanente ydelser.

Der vurderes således, at der er en række potentialer for Tønder Kommune i at udvikle og styrke indsatsen for at begrænse tilgang til permanente forsørgelsesydelse. Samlet set kan der peges på følgende centrale potentialer:

Potentialet i at formulere en samlet målsætning og en koordineret indsats

Graden af succes i indsatsen for at nedbringe antallet af borgere på permanente ydelser beror ifølge de gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter blandt andet på, at Tønder Kommune på en række forskellige områder forener sine kræfter og arbejder mod et fælles mål.

Succes i indsatsen forudsætter, at forskellige forvaltninger og afdelinger tilrettelægger deres indsats, så den i størst mulig omfang er sammenhængende og koordineret – ud fra en fælles politisk målsætning om at begrænse antallet af personer, der overgår til permanent forsørgelsesydelse.

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter har vist, at der er et potentiale i, at flere afdelinger og forvaltninger arbejder mod et fælles mål ud fra fælles resultatkrav – f.eks. jobcentret, det sociale område, misbrugsområdet og socialpsykiatrien.

Potentialet i at udvikle det eksterne samarbejde

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at der i en række situationer er problemer med at få den beskæftigelsesrettede indsats i jobcentret til at køre parallelt med en udredning og behandling i sundhedssystemet.

En vigtig årsag til, at borgere ikke kan få en relevant beskæftigelsesmæssig indsats kan være, at denne må afvente en helt fundamental udredning og behandling i sundhedssystemet. Nogle borgere er for syge til umiddelbart at kunne profitere af et beskæftigelsesrettet tilbud.

Det vurderes derfor, at der er et potentiale i at udvikle dialogen og samarbejdet med det regionale sundhedsvæsen omkring specielt borgere med psykiske lidelser.

Der er tilsvarende et potentiale i at fortsætte den etablerede dialog med de lokale praktiserende læger med henblik på at skabe fælles forståelse af den opgave, som Jobcentret har i forhold til at støtte borgerne frem mod job eller uddannelse – og den delopgave, som lægerne har i denne sammenhæng.

Potentialet i at udvikle og øge den virksomhedsrettede indsats

Meget tyder på, at brugen af virksomhedsrettede tilbud til sygedagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere har en positiv indvirkning på, hvor mange der opnår job og selvforsørgelse.

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at der i forhold til de vigtigste fødekilder til permanent forsørgelse - kontanthjælpsområdet og sygedagpengområdet – er mulighed for at udvide anvendelsen af virksomhedsrettede tilbud. Disse tilbudstyper anvendes sjældent til de borgere, som er i risiko for at komme på permanent forsørgelse.

Der er med andre ord et potentiale i, at jobcentret udvikler og udvider sine muligheder for at skabe pladser til praktikker og optræning i private og offentlige virksomheder. En udvidelse af de virksomhedsrettede kontakter vil ligeledes kunne føre til en endnu mere effektiv indsats for arbejdsfastholdelse, herunder f.eks. til flere delvise raskmeldinger af syge borgere.

Potentialet i at arbejde med et ressourcefokus i tilgangen til borgerne

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter viser, at sagsbehandlingen kan svækkes af, at der er for megen fokus på borgernes barrierer og begrænsninger – og for lidt fokus på borgerens udviklingsmuligheder og potentiale.

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter viser samtidig, at mange af de borgere der ender på permanente forsørgelsesydelse har en række ressourcer. Eksempelvis har en meget stor gruppe af de sygedagpengemodtagere, som ender på en permanent ydelse, en forudgående uddannelse og lang erhvervs erfaring.

Der vurderes at være et klart potentiale i at udvikle sagsbehandlingen og indsatsen, så der i højere grad sættes fokus på de muligheder, som en borger har for at skifte erhverv eller træne sine færdigheder i andre brancher end den hidtidige – eventuelt via en uddannelse. Der er ligeledes muligheder for i endnu højere grad at arbejde med en udvikling af borgerens eget arbejdsmarkedsperspektiv og ansvar.

De gennemførte analyse- og udviklingsaktiviteter viser også, at Tønder Kommune kun sjældent anvender revalideringsmulighederne i lovgivningen. Der er potentiale i at se mulighederne i disse revalideringsbestemmelser for de borgere, som på grund af sygdom eller nedslidning er tvunget til at rette deres blik mod andre erhvervmæssige muligheder og kompetenceområder, end den pågældende ellers har udnyttet i sit hidtidige arbejdsliv.

Potentialet i en tidlig og forebyggende indsats

Analysen viser, at Tønder Kommune for visse af målgrupperne, som er i risiko for at ende på permanent forsørgelse, ikke har optimal opmærksomhed på tidligt i sagsforløbet at identificere borgerne i målgruppen og sætte tidligt ind med en forebyggende

indsats, som har til formål at vende en truende beskæftigelsesmæssig og social de-route.

En tidlig indsats kan f.eks. have fokus på at sætte effektivt ind på at fastholde en tilknytning til en arbejdsgiver eller på at få igangsat en eventuel misbrugsbehandling som et vilkår for at modtage kontanthjælp.

Der vurderes således at være et potentiale i at udvikle og raffinere screeningsmetoder, der opfanger risikoborgerne og sender dem videre gennem de rigtige indgangsdøre til de aktiviteter og tilbud, som er mest effektive i situationen.

Potentialet i at udvikle nye tilbud og metoder

Den samlede analyse har peget på, at de eksisterende metoder og tilbud ikke i tilstrækkelig omfang matcher alle grupper af borgere der er i risiko for permanent forsørgelsesydelse. Analysen viser også, at en række borgere er uden tilbud i lange perioder, og der er peget på, at der mangler tilbud til visse typer af borgere.

Der vurderes derfor at være et potentiale i at udvikle nye metoder og tilbud, hvor med risikoborgere kan mødes med en effektiv indsats og aktive tilbud, som vender en truende permanent forsørgelsessituation til en situation med ustøttet job eller uddannelse.

Potentialet i at udnytte de handicapkompenserende ydelser

Tønder Kommune tilbyder sjældent de borgere, der ender på en permanent ydelse, støtte til hjælpemidler, arbejdsredskaber, personlig assistance og lignende, mens det endnu er en mulighed. D.v.s. før sagsbehandlingen tydeligvis begynder at rette sig mod bevilling af en permanent forsørgelsesydelse.

Der er et stort potentiale i at udvikle indsatsen på dette område, som allerede er i fokus i jobcentret, men som ikke anvendes i de sværeste sager.

Potentialet i at udarbejde mål og en konkret aktivitetsplan

Det samlede forløb omkring udarbejdelse af nærværende rapport – herunder seminardagen – har vist, at Jobcentret har ambitioner og mange ideer i forhold til at udvikle indsatsen for at undgå permanent forsørgelse. Der er blandt medarbejdere og ledere et stort fokus på at identificere og arbejde med mulighederne for at udvikle og styrke indsatsen.

Der vurderes derfor at være et stort potentiale i at målrette denne ambition og udarbejde et sæt af operationelle mål for indsatsen og en tids- og aktivitetsplan for jobcentrets udviklingsinitiativer på området – herunder at arbejde videre fra seminardagen med at opstille forandringsteorier for udvalgte delmålgrupper, der i udgangspunktet er i risiko for at ende på en permanent forsørgelsesydelse

7. Bilag 1: Data og dataindsamling

Data til den samlede analyse og afrapportering er hentet gennem

- En registerbaseret analyse
- En gennemgang af en række sager i de deltagende jobcentre
- En række interviews med ledere og medarbejdere
- En seminar dag i hvert jobcenter.

Den registerbaserede analyse er gennemført via anvendelsen af følgende datakilder: Danmarks Statistik, jobindsats.dk samt tal fra Ankestyrelsen og DREAM. Der er i et vist omfang anvendt egne beregninger på baggrund af de nævnte datakilder.

Der er endvidere gennemført en gennemgang af en række sager fra de fire deltagende kommuner, der er endt med permanente ydelser. Gennemgangen har omfattet mellem 50-100 sager pr. jobcenter. Sagsgennemgangen er gennemført af jobcentret via et netbaseret spørgeskema, som var udarbejdet af mploj i samarbejde med Beskæftigelsesregion Syddanmark og projektkommunerne.

Der er derudover gennemført en kort interviewserie med ledere og medarbejdere i hvert af de deltagende jobcentre. Der er gennemført gruppeinterview og enkeltperson-interview. Enkelte interviews er gennemført som telefoninterview. Alle interviews er gennemført efter en udarbejdet interviewguide og alle informanter er på forhånd blevet skriftligt instrueret om interviewenes temaer og fokus.

Endelig er der gennemført en seminar dag i hvert jobcenter. Formålet med seminar dagen var at introducere den resultatbaserede styringsmetode og anvendelsen af forandringsteorier i tilrettelæggelsen af indsatsen. Hvert jobcenter arbejdede på seminar dagen med to eller tre undermålgrupper, som de havde valgt ud på forhånd.

8. Bilag 2: Beregningseksempler på den fremtidige udvikling

Bilag 2 illustrerer udfordringen i forhold til de permanent forsørgede med en række beregningseksempler og scenarier for udviklingen. Bilaget gennemgår de forskellige scenarier med udgangspunkt dels i en fremskrivning af data og dels i forskellige grader af succes med at ændre på indsatsen.

Udviklingen i antallet af permanent forsørgede udgøres både af nytilgang og afgang. I analysen ovenfor er afgang fra permanent forsørgelse kun blevet belyst i mindre omfang, da jobcentret kun kan påvirke afgang i mindre grad.

En permanent forsørget kan afgang fra denne forsørgelse enten ved aldersbetinget afgang, dødsfald eller afgang til andre ydelser eller selvforsørgelse.

Af tabel 6 nedenfor fremgår afgang fra permanent forsørgelse i Tønder. Tallene for 2010 er faktiske afgange, mens tallene for 2011 og 2012 er forventede afgange. Således afgik 146 personer fra førtidspension i 2010, mens 109 personer afgik fra fleksjob og ledighedsydelse.

Tabel 6: Afgang fra permanent forsørgelse i Tønder i 2009-2012

Type af afgang	Førtidspension			Fleksjob og ledighedsydelse		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Afgang ved dødsfald	52	52	52	2	2	2
Aldersbetinget afgang	89	108	102	6	6	5
Afgang til andre ydelser	5	5	5	101	101	110
Afgang i alt	146	165	158	109	109	117

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og egne beregninger

Anm.: Afgangen i 2011 og 2012 er forventede afgange. Den aldersbetingede afgang er beregnet på baggrund af alderssammensætningen af de permanent forsørgede, mens afgang ved dødsfald og afgang til andre ydelser forventes at afspejle niveauet for 2010, hvor der tages højde for det stigende antal permanent forsørgede i 2011 og 2012. Det antages, at nettotilflytningen er 0.

Det fremgår, at afgang fra førtidspension sker primært i form af aldersbetinget afgang, når førtidspensionisterne overgår til folkepension. Afgangen fra fleksjob og ledighedsydelse til andre ydelser er blandt andet afgang til førtidspension, mens en lille andel går i beskæftigelse.

På grund af alderssammensætningen af førtidspensionisterne forventes det, at afgang fra førtidspension vokser i 2011, men falder lidt i 2012. Den øgede afgang gør det alt andet lige lettere at nedbringe antallet af permanent forsørgede.

I boksen nedenfor er vist en række beregningseksempler i forhold til udviklingen i nytilgangen til permanent forsørgelse.

Beregningseksempler:

- Hvis nytilgangen fortsætter på samme niveau som i 2009 og 2010 betyder det, at antallet af permanent forsørgede vil være næsten uændret 2011.
- Hvis det lykkes jobcentret at reducere nytilgangen med 10 pct. betyder det, at antallet af permanent forsørgede vil falde med ca. 30 personer i 2011.
- Hvis jobcentret i 2011 reducerer nytilgangen med 30 pct., vil antallet af permanent forsørgede falde med ca. 90 personer.

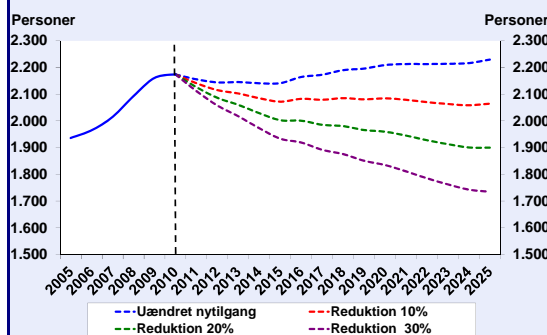
Det fremgår af tabel 6 ovenfor, at afgang fra permanent forsørgelse samlet vil vokse de kommende år. Den stigende afgang fra permanent forsørgelse hænger især sammen med den aldersbetingede afgang. Eftersom en stor andel af de permanent forsørgede er ældre over 50 år, vil mange i de kommende år afdø fra permanent forsørgelse og overgå til folkepension.

Scenarierne for den fremtidige udvikling dækker imidlertid over et forskelligt billede alt efter, hvilken ydelse, der ses på. Det bemærkes dog, at ovenstående fremskrivning bygger på at bevægelserne mellem de tre ydelser vil være de samme fremover som i 2009. Derfor kan ydelserne i princippet ikke analyseres adskilt, da udviklingen i den ene ydelse påvirker udviklingen i den anden.

Det er lykkedes Tønder Kommune at nedbringe nytilgangen til ledighedsydelse og fleksjob i 2009 og 2010, mens udviklingen i antal førtidspensionister har været nogenlunde konstant fra 2009 til 2010.

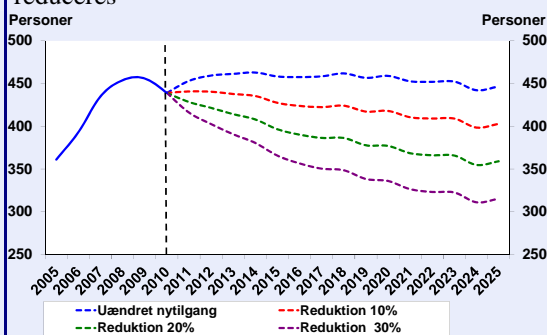
Det fremgår af figur 50, at prognosen for førtidspension viser, at en reduktion på 10 pct. i nytilgangen til førtidspension, vil være tilstrækkelig til at nedbringe det samlede antal førtidspensionister.

Figur 50: Udvikling i antal førtidspensionister frem mod år 2025 og scenarier hvor nytilgangen til permanent forsørgelse reduceres

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM, Tal fra Ankestyrelsen, Jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 51: Udvikling i antal personer i fleksjob og på ledighedsydelse frem mod år 2025 og scenarier hvor nytilgangen til permanent forsørgelse reduceres

Kilde: Udtræk fra beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM, Tal fra Ankestyrelsen, Jobindsats.dk og egne beregninger.

Hvis nytilgangen forbliver konstant, vil antallet af førtidspensionister forblive nogenlunde konstant frem til 2025. Nedbringelse af antallet af førtidspensionister udgør således en udfordring for indsatsen.

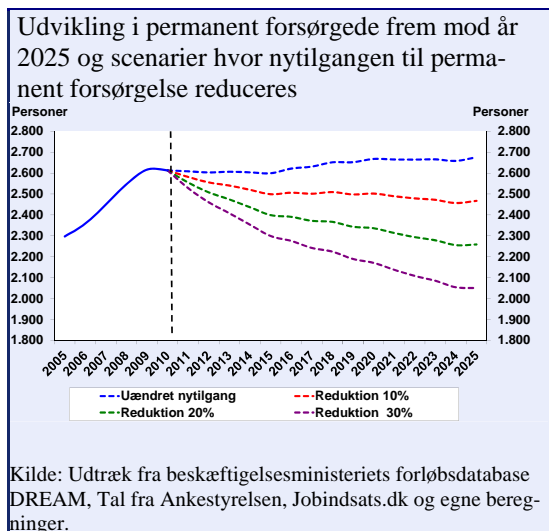
På samme måde vil udviklingen i antallet af personer i fleksjob og ledighedsydelsesmodtagere forblive omkring det nuværende niveau, hvis nytilgangen forbliver et niveau, som svarer til gennemsnittet af nytilgangen i 2009 og 2010.

9. Bilag 3: Fremskrivning mod år 2025

Bilag 3 oplister de antagelser, som fremskrivningen i antallet af permanent forsørgede frem mod år 2025, bygger på.

Der er tale om følgende antagelser:

- at nytilgangen til permanent forsørgelse i årene frem til 2025 vil være den samme som gennemsnittet af nytilgangen i 2009 og 2010
- at bevægelserne mellem de tre ydelser vil fremover være identiske med bevægelserne i 2010
- at aldersfordelingen i nytilgangen til permanent forsørgelse vil være den samme fremover som i 2010
- at den årlige afgang ved dødsfald eller afgang til andre ydelser svarer til niveauet i 2010, hvor der årligt korrigeres for udviklingen i det samlede antal permanent forsørgede
- at de permanent forsørgede afgår til folkepension, når de fylder 65 år.

BESKÆFTIGELSESREGION SYDDANMARK

Dannebrogsgade 3, 2. sal
5000 Odense C
Tlf. 72223800
E-mail: brsyd@ams.dk

www.brsyddanmark.dk

